

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK VE FİNANS ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI BANKACILIK VE FİNANS
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE BİREYSEL
KREDİLERDEKİ TEMİNAT TÜRLERİNİN
KREDİ DÖNÜŞLERİNE ETKİLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Yücel ŞİMŞEK

0950Y75201

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK VE FİNANS ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI BANKACILIK VE FİNANS
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE BİREYSEL
KREDİLERDEKİ TEMİNAT TÜRLERİNİN
KREDİ DÖNÜŞLERİNE ETKİLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Yücel ŞİMŞEK

0950Y75201

Danışman: Prof. Dr. Yusuf TUNA

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ONAY SAYFASI

Yüksek lisans öğrencisi Yücel Şimşek'in "Türk Bankacılık Sisteminde Bireysel Kredilerdeki Teminat Türlerinin Kredi Dönüşlerine Etkileri" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Uluslararası Bankacılık ve Finans Yüksek Lisans Tezi olarak (oybirliği / oyçokluğu) ile başarılı bulunmuştur.

Ad-Soyad

İmza

Tez Danışmanı :

.....

Jüri Üyesi :

.....

Jüri Üyesi :

.....

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

ÖZET

Kredilendirme, bankacılığın karlı olduğu kadar aynı zamanda en riskli fonksiyonudur. Kredilendirme sürecinde bireysel krediler, kredi riskinin tabana yayılması açısından hayati öneme sahiptir. Ancak kredinin geniş müşteri kitlelerine pazarlanarak ulaştırılması kadar önemli bir diğer konu da, bireysel tüketicilere kullandırılan bu kredilerin bankaya geri dönüşlerinin zamanında yapılabilmesidir.

Araştırmanın birinci bölümünde bankaların fonksiyonları ve türleri ile ilgili genel bilgilere yer verilerek Türk Bankacılık Sistemi ile ilgili bazı açıklamalar yapılmıştır. İkinci bölümde ağırlıklı olarak bireysel kredilerin türleri ve Türkiye’de uygulamada kullanılan bireysel kredi ürünleri hakkında açıklamalar yapılmış ve kredi taleplerinin değerlendirilmesi süreci ile ilgili uygulamalardan kısaca bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde de teminat türleri sınıflandırılarak tanımlanmıştır. Bireysel kredilerin geri dönüşü sürecinde kredinin teminat türünün etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmanın dördüncü bölümünde teminat türünün kredi geri dönüşüne etkili olup olmadığını tespit edebilmek için Türk Bankacılık Sektörü verileri ile bu sektörde faaliyet gösteren bir mevduat bankasının verileri, takibe dönüşüm oranı açısından karşılaştırılmıştır. Bu inceleme ile kredilerin geri dönüşünde teminat türünün etkili olduğu saptanmış ve sektör verileri ile örnek banka verilerinden elde edilen bu sonucun birbiri ile paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın sonraki aşamasında da örnek bankanın temerrüde düşen bireysel kredilerinin tahsilat performansları incelenmiştir. Ancak temerrüde düşen kredinin tahsilat aşamasında teminat türünün etkisi gözlemlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Bireysel Krediler, Teminat, Kredilerin Geri Dönüşü

ABSTRACT

Lending is profitable for banking, at the same time as the most dangerous function. Individual credits at lending process have crucial importance for spreading of the base. Reaching wide customer base, however, another important issue is marketed to individual consumers, the bank used by return of these loans can be paid at exact time.

At the first part is general informations for the functions and the tyoes of Turkish Banking System. At the second part generally interprets about types of individual credits and explanations about individual credit products and related applications are summarized. At third part is defined types of collateral. The types of collateral is more effective for returning of loans. Because of this, at forth part is compared Turkish Banking System datas and the other effective bank datas for realizing the collateral about carried out in time. Colleteral is fixed and able to be effective than the others and turning back to the example of banking data derived from the data shown is correlated with each other. Next stager for banking, individual performances are examined. However, the effect of collateral types are observed during of the during loans.

Key Words: Banking, Individual Credits, Collateral, Returning on Loans.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	1
ABSTRACT	iii
TABLO LİSTESİ	vii
ŞEKİL LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
1. Bankacılık ve Türkiye’de Bankacılık Sektörü	3
1.1. Bankacılığın Tanımı	3
1.2. Bankacılığın Doğuşu ve Gelişimi.....	4
1.3. Türkiye’de Bankacılığın Tarihsel Gelişimi.....	5
1.3.1. Osmanlı Dönemi	5
1.3.2. Cumhuriyet Dönemi.....	6
1.3.2.1. Ulusal Bankalar Dönemi (1923–1932).....	7
1.3.2.2. Devlet Bankacılığı Dönemi (1933-1944).....	7
1.3.2.3. Özel Bankalar Dönemi (1945–1959).....	8
1.3.2.4. Planlı Dönem (1960-1980).....	9
1.3.2.5. Serbestleşme ve Dışa Açılma Dönemi (1981-2000)	9
1.3.2.6. Yeniden Yapılandırma Dönemi (2000-2002)	10
1.4. Bankaların Fonksiyonları ve Türleri.....	11
1.5. Bankaların İşlevleri.....	12
1.5.1. Finansal Aracılık Yapmak:	12
1.5.2. Likidite Yaratmak:	13
1.5.3. Kredi Talep Edenleri Değerlendirmek ve İzlemek	13
1.5.4. Para Politikasının Etkinliğini Arttırmak	13
1.5.5. Ekonomik İstikrarı Sağlamak	14
1.5.6. Ödeme Sistemlerinin Etkinliğini Arttırmak.....	14
1.5.7 Dış Ticarete Fon Temin Etmek ve İhracatı Teşvik Etmek:	14
1.6. Fonksiyonlarına Göre Bankacılık Türleri	15
1.6.1. Mevduat Bankası.....	15
1.6.2. Katılım Bankası.....	18

1.6.3. Kalkınma ve Yatırım Bankası	18
1.7. Bireysel Kredi ve Sektör Yapısı	20
2. Kredi ve Bireysel Krediler	24
2.1. Kredi Kavramı	24
2.2. Bireysel Kredi.....	25
2.2.1. Serbest Bireysel Kredi.....	26
2.2.2. Bağlı Bireysel Kredi.....	26
2.3. Bireysel Kredinin Unsurları	27
2.3.1. Zaman Unsuru.....	27
2.3.2. Risk Unsuru	27
2.3.3. Güven Unsuru	27
2.3.4. Gelir Unsuru	28
2.4. Kredi Riski	28
2.5. Kredi Arz-Talep İlişkisi	30
2.6. Bireysel Kredi Ürünleri.....	32
2.6.1. Konut Kredisi.....	33
2.6.2. Taşıt Kredisi.....	34
2.6.3. Taksitli İhtiyaç Kredisi (Tüketici Kredisi)	35
2.6.4. Kredili Mevduat Hesabı (KMH).....	36
2.6.5. Kredi Kartı.....	36
2.7. Bireysel Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi	39
2.7.1. Kimlik Tespiti ve Teyidi	40
2.7.2. Gelir Tespiti ve İşyeri Teyidi.....	41
2.7.3. Sigortalılık ve Sürekliliğinin Teyidi	42
2.7.4. Diğer Bankalar ile İlişkiler, Müşterinin Kredibilitesi:	42
2.7.5. Müşterinin İkametgahının Türkiye’de Olması	42
3. Bireysel Kredilerde Teminat Sınıflaması.....	45
3.1. Şahsi Teminatlar	45
3.1.2. Kefalet	46
3.1.2.1. Adi Kefalet	46
3.1.2.2. Mütessesil Kefalet.....	46
3.1.2.3. Birlikte Kefalet	47
3.1.3. Kredi Hayat Sigortası.....	47

3.2. Aynı Teminatlar.....	47
3.2.1. Rehin	47
3.2.2. İpotek.....	48
4. Türk Bankacılık Sektörü ve X Bankası Örnek Uygulaması.....	51
4.1. Amaç	51
4.2. Kapsam.....	51
4.3. Yöntem.....	52
4.4. Uygulama	53
4.4.1. Sektör Takibe Dönüşüm Analizi.....	53
4.4.2. X Bankası Takibe Dönüşüm Analizi.....	56
4.4.3. X Bankasının Takipli Kredilerinin Tahsilat Analizi	59
SONUÇ	65
EKLER.....	67
KAYNAKÇA.....	85

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo1. Tüketici Kredileri Hacmindeki İlk 10 Banka Sıralaması	21
Tablo2. Konut Kredileri Hacminde İlk 10 Banka Sıralaması	22
Tablo3. Kredi Kartı Tutarında İlk 10 Banka Sıralaması.....	23
Tablo 4. Mevcut Bireysel Kredi Bakıyeleri Sektör Verileri (Milyon TL).....	53
Tablo 5. Bireysel Krediler Takip Bakıyeleri Sektör Verileri (Milyon TL)	53
Tablo 6. Sektör Bireysel Kredi Bakıyeleri Toplamları.....	54
Tablo 7. Sektör Bireysel Kredi Takip Bakıyeleri Toplamları.....	55
Tablo 8. Sektör Takibe Dönüşüm Oranı (%)	55
Tablo 9. Mevcut Bireysel Kredi Bakıyeleri X Bankası Verileri (Bin TL)	56
Tablo 10. Bireysel Krediler Takip Bakıyeleri X Bankası verileri (Bin TL).....	56
Tablo 11. X Bankası Kredi Bakıyeleri Toplamları (Bin TL).....	57
Tablo 12. X Bankası Takip Bakıyeleri Toplamları (Bin TL).....	57
Tablo 13. X Bankası Takibe Dönüşüm Oranı (%)	57
Tablo 14. X Bankası 2008 Yılı Takipten Tahsilat Performansı.....	60
Tablo 15. X Bankası 2008 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Toplamları.....	60
Tablo 16. X Bankası 2008 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri	60
Tablo 17. X Bankası 2009 Yılı Takipten Tahsilat Performansı.....	61
Tablo 18. X Bankası 2009 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Toplamları.....	61
Tablo 19. X Bankası 2009 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri	61
Tablo 20. X Bankası 2010 Yılı Takipten Tahsilât Performansı.....	62
Tablo 21. X Bankası 2010 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Toplamları.....	62
Tablo 22. X Bankası 2010 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri	63

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1. Takibe Dönüşüm Oranı Sektör Verileri.....	58
Şekil 2. X Bankası Takibe Dönüşüm Oranı Verileri	58
Şekil 3. 2008 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri.....	63
Şekil 4. 2009 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri.....	64
Şekil 5. 2010 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri.....	64

KISALTMALAR

- ATM** : Automatic Teller Machine (Otomatik Vezne Malinası)
BDDK : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
DTH : Döviz Tevdiat Hesabı
EFT : Elektronik Fon Transferi
İTO : İstanbul Ticaret Odası
KKB : Kredi Kayıt Bürosu
KMH : Kredili Mevduat Hesabı
KOBİ : Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu
TİK : Taksitli İhtiyaç Kredisi
TMSF : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

GİRİŞ

Türk bankacılık sistemindeki artan rekabet ortamıyla birlikte bankalar son yıllarda pazarlama faaliyetlerine daha çok ağırlık vermeye başlamışlar bu da satışa sunulan ürünlerin çeşitliliğini artırmış ve özellikle de kredi ürününün pazarlanmasına, bilançodaki mevduat kaleminin kredi olarak geniş tüketici kitlelerine ve firmalara aktarılmasına olanak sağlamıştır. Kredi türleri de müşteri talepleri doğrultusunda çeşitlilik göstermiştir. 1990'lı yılların sonundan itibaren ekonomide görülen istikrar ve faizlerin düşmesi, bankaları mevduat toplayıp devlete borç vermekten, mevduat toplayıp kişilere ve firmalara borç vermeye yönlendirmiştir.

Kredinin pazarlamasında reel sektörün finanse edilmesi ne kadar önemliyse, bireylerin de finansman ihtiyacının karşılanması da en az o kadar önem arz etmektedir. Firmalara büyük miktarlarda kullanılan krediler, bankacılıkta kredi riskinin en büyük payını oluşturmaktadır. Bireysel tüketicilere ise çeşitli türlerde kredi ürünleri tahsis edilmekte, firmalara nazaran çok daha küçük miktarlarda kredi limitleri tahsis edilmektedir. Bireysel krediler çok sayıda bireysel tüketiciye tahsis edilerek geniş müşteri kitlelerine ulaştığından, kredi riskinin tabana yayılmasını ve maksimum düzeyde azaltılmasını sağlamaktadır. Optimal bir kredi yönetimi için riskin bu şekilde azaltılması tek başına yeterli olmamaktadır. Bu noktada üzerinde durulması gereken konu, kredinin doğru müşteriye doğru miktarda ve vadede kullanılmasıdır.

Bireysel kredilerin geniş tüketici kitlelerine ulaştırılıp tahsis edilmesinden sonra asıl üzerinde durulması gereken konu kredilerin zamanında bankaya geri dönüşünün yapılıp yapılamayacağıdır. Temerrüde düşen krediler bankaların, sermaye yeterliliği açısından ayıracakları karşılıkları arttırdığından bankanın likiditesini ve kredi olarak aktaracağı fonu kısıtlamaktadır.

Kredilerin bankaya geri dönüşü sürecinde birçok faktör etkilidir. Bunlardan bazıları, kişilerin ekonomik durumlarının değişkenliği, ülke ekonomisinin istikrar durumu, müşteri kitlelerinin demografik özellikleri gibi faktörlerdir.

Bunların yanında kredilerin bankaya geri 6denmesi sürecinde en etkili olduğu düşünülen ve araştırmamızın da konusunu oluşturan, kredilerin teminat türlerinin 6zellikleridir.

Bireysel kredilerde teminat türleri şahsi ve ayni teminat olarak iki kısıma ayrılmaktadır. şahsi teminatlı kredilerde kişiler taahhüt ve beyan ettikleri mevcut ekonomik durumları ve mal varlıkları ile bankaya karşı sorumluyken, ayni teminatlı kredilerde bu sorumluluğa ek olarak, ilgili kredinin konusunu oluşturan gayrimenkulün veya taşınırın kendisi oluşturmaktadır. Yani şahsi teminatlı kredilerde kişinin temerrüde düşmesi durumunda geliri ve malvarlığı üzerinden tahsilât yapılabilmekeyken, ayni teminatlı kredilerde bunlara ek olarak ilgili gayrimenkulün veya menkulün satılması ile tahsilat sağlanabilmekte ve kredinin geri dönmeme riski ayni teminatlı kredilerde bu şekilde azaltılmaya çalışılmaktadır.

Ayni teminatlı kredilerde teminatın konusunu krediye konu olan gayrimenkul veya menkul oluşturduğundan ve tüketiciler bu sahip oldukları ekonomik değeri kaybetmek istemediklerinden, şahsi teminatlı kredi müşterilerinin göre ayni teminatlı kredi müşterilerinden daha fazla 6deme sadakatine sahip oldukları düşünülmektedir. Bu da teminatın türünün kredinin geri dönüşünde etkili olduğu görüşün temelini oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın ilk üç bölümünde ilgili bilgiler ve tanımlamalar aktarılmaya çalışılmıştır. Dördüncü blmde ise, Türkiye’ de faaliyet gösteren bir mevduat bankasının verilerinden elde edilen takibe dönüşüm oranı verileri ile Türk Bankacılık Sektörü verilerinden elde edilen takibe dönüşüm oranı verileri, teminat türlerine göre kredilerin geri dönüşleri açısından incelenerek 6rnek banka ve sektör analizleri arasında bir paralellik olup olmadığı araştırılmaya çalışılmıştır. Son olarak da 6rnek bankanın temerrüde düşen bireysel kredilerinin tahsilât performansları incelenerek, kredinin temerrüde düştükten sonraki süreçte de teminatın türünün etkisi, diğer bir ifadeyle teminatın türünün, tahsilâtı gecikmiş alacakların geri dönüşlerindeki etkisi incelenmiştir.

1. Bankacılık ve Türkiye’de Bankacılık Sektörü

1.1. Bankacılığın Tanımı

Günümüzde tüm dünyada kullanılan “Banka” terimi, İtalyanca masa anlamına gelen “Banco” sözcüğünden gelmektedir (Koç, 2010, s.2; Ataçoğlu, 2006, s.11). Bankacılıkta ilk bankerler işlemlerini birer masa üzerinde icra ettiklerinden, daha sonraki yıllarda kurumsal bir yapıya kavuşan bu ticari faaliyet “Banka” olarak adlandırılmıştır.

Bankaların temel işlevi, fon arz edenler ile fon talep edenler arasındaki aracılık rolünü üstlenmektir. Bu parasal döngünün sağlanması ekonominin gelişimi ve sürekliliği açısından hayati önem taşımaktadır.

Bankalar ekonominin para ve kredi ihtiyacını karşılayan kurumlardır. Bankalar ülke ekonomisinde oluşan dağıtılabilir fonları, tarıma, sanayiye, devletlere ve bireylere kredi olarak aktararak, yatırımların yeniden ekonomiye kazandırılmasını sağlar. Bankaların ülke ekonomisine sağladıkları başlıca faydalar şunlardır: (Kılıç, 2006, s.15).

- Kredi alış verişinde güveni sağlarlar
- Yatırımcıları harcamadıkları paraları saklama maliyetinden kurtarırlar
- Topladıkları kısa vadeli fonları uzun vadeli kredi olarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırırlar
- Krediyeye aracı olmaları, bireylerin veya kurumların paraya olan gereksinimlerinin karşılanmasını sağlar
- Fonların büyüklüklerine bakılmaksızın küçük miktardaki fonlar da büyük miktardaki fonlarda bir araya toplanarak büyük fon kaynaklarının oluşmasını sağlar

Ülke ekonomilerinin varlıklarını devam ettirebilmeleri gelişmiş bir bankacılık sistemi ile mümkün olabilmektedir. Bankacılık sisteminde görülen bir aksaklık, istikrarsızlık veya olumsuz gelişmeler, ekonominin tüm birimlerince olumsuz karşılanır.

Bankalar yatırımlar için gereken finansman temininde birincil kaynak olmak suretiyle reel kesimin en önemli finansman kaynağını oluşturmakta, belirli bir getiri sunmak karşılığında hane halklarının tasarruflarının ekonomiye kazandırılmasına aracılık etmekte, merkez bankası tarafından yürütülen para politikalarının aktarım organı olarak mali sisteme yön vermekte, gelir dağılımını etkilemekte, ödeme sistemlerinin etkinliğine katkıda bulunmakta ve uluslar arası ticaretin gelişmesine imkan sağlamaktadırlar (Yağcılar, 2011, s.1).

1.2. Bankacılığın Doğuşu ve Gelişimi

Dünyada bankacılığın ortaya çıkması, mal mübadelesinin yerine paranın kullanılmaya başlaması ile paralellik göstermektedir. Paranın kullanılmaya başlanması ile sermayenin dolaşımı artmış, aracılık hizmetlerinin gereği olarak bankacılık faaliyetleri zaman içerisinde gelişme göstermiştir (Senseven, 2010, s.6).

Tarihte ilk bankacılık hizmetlerinin Sümer ve Babil medeniyetlerine kadar uzandığı tahmin edilmektedir. Sümerlerde din adamları güvenilir kişiler olarak kabul edildiklerinden kendilerine emanet paralar bırakılırdı. Bu emanet paralar da din adamları tarafından ihtiyaç sahiplerine kredi olarak verilirdi (Koç, 2010, s.4; Kılıç, 2006, s.21).

Bankacılığa ilişkin ilk uygulamalar, imparatorluğu bir çatı altında toplamayı başaran Hammurabi'nin yasalarında görülmektedir. Sümerlerde de uzaktaki malların değişimi için banknot gibi dolaşan, çek ya da ihbar mektuplarına benzeyen belgeler kullanılmıştır. Daha sonra ticaretle uğraşan zenginlerin, bankacılık benzeri işlerle uğraştığı ve uzmanlaştığı görülmüştür (Kılıç, 2006, s.22).

Eski Yunan'da krallar kendi adına para bastırmışlar, Atina bankerleri faiz karşılığında mevduat ve kredi işlemlerini yapmışlardır. Roma'da da bankacılık alanında

büyük gelişmeler olmuş, bankacılık alanında yasal düzenlemeler oluşturularak bankalar üzerine denetim faaliyetlerinde bulunulmuştur. Orta çağda denizciliğin gelişmesi ve fethedilen yerlerden kıymetli madenlerin getirilmesi Avrupa'da bankacılığın daha da gelişmesini sağlamıştır (Kılıç, 2006, s.22).

Bankacılık tarihinde modern anlamda ilk banka 1609'de Hollanda'da Amsterdam Bankası'dır. Amsterdam Bankası bütün bankacılık işlemlerini kısa sürede yapmaya başlayarak Avrupa'nın en önemli bankası durumuna gelmiştir ve sonrasında kurulan bankalara örnek olmuştur. Bunlardan en önemlisi 1619'da kurulan ve bankacılıkta ilk kez bir belediyenin garantisini sağlayıp halkın güvenini kazanmış olan Hamburg Bankası'dır (Koç, 2010, s.5).

19. Yüzyılın başlarından sonra sömürgeciliğin yaygınlaşması, dünya ticaretinin de genişleyip yayılması bankacılık alanında işbölümü ve uzmanlaşmayı da beraberinde getirmiştir. Bu dönemle bankalar anonim şirket şeklinde, çok şubeli olarak ve yasal denetimlerle kurulmaya ve faaliyetlerini sürdürmeye başlanmıştır. 20. yüzyılda ise az gelişmiş ülkelerin finansal gelişme çabalarına destek olmak amacıyla kalkınma bankaları devletler tarafından özel yasalarla kurulmaya başlanmıştır.

1.3. Türkiye'de Bankacılığın Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de bankacılığın gelişmesi dünya ekonomisindeki gelişmelerden, finansal ihtiyaçlardan, beklentilerden, yaşanan teknolojik gelişmelerden, sermaye birikiminin artmasından ve diğer finansal sistemlerdeki gelişmelerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Türkiye'de bankacılığın gelişimini Osmanlı Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi olarak iki bölümde özetleyebiliriz:

1.3.1. Osmanlı Dönemi

Türkiye'de bankacılığın ortaya çıkması ve gelişmesinde ilk akla gelen Galata Bankerleridir. Galata Bankerleri; vergilerin toplanmasında, hazinenin açıklarını kapatmada, kısa vadeli borçlar vermek, madeni para ihracı ve tedavülü konularında

hükümete yardımcı olmak gibi görevler yapmışlardır. On yedinci yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda iktisadi, sınaî ve ticari faaliyetler yabancıların eline geçmeye başlamıştı. Bu dönemde Galata Bankerleri daha çok Rumlardan meydana geliyordu. Avrupa devletlerinin de desteğini alarak, Rum azınlıklar, ticarete ve sayıları yüzü geçen bankerlik kuruluşları ile iktisadi hayata el koymaya başlamışlardı. 1838 Baltalimanı Ticaret Antlaşması ile ithalat artmış, mahalli gümrükler kaldırılmıştı. Gelişen bu dış ticaretin para ve kredili alım satım işleri Galata bankerleri tarafından yürütülüyordu (Ataçoğlu, 2006. s.24).

On dokuzuncu yüzyılın ilk yarısında dış ticaretin açık vermesi ve dolayısıyla kağıt paranın altın karşılığı olarak değerinin düşmesi, ithalatın güçleşmesine yol açmıştı. Bu dönemde Osmanlı Hükümeti ile anlaşılan iki banker Fransız J.Alléon ve İtalyan Teodor Baltazzi, kredi operasyonları ile ithalatı rahatlatmış ve bir yandan da Abdülmecid Han'ın güvenini kazanmışlardı. Hatta bu iki banker kambiyo kurunu sabit tutmak amacıyla İstanbul Bankası adıyla bir banka da kurmuşlardı. İstanbul Bankası (Banque de Constantinople) diğer ismi ile Bank-ı Dersaadet 1847'de kurulmuştur (Ortaç, 2010, s.322-323). Bu bankanın sermayesi bulunmuyordu. Amacı o devirde dış ödeme sıkışıklığını gidermek için Osmanlı tüccarlarının emrine Londra ve Paris üzerine çekilmiş poliçeler sağlamaktı. Galata Bankerlerinin altın devri, 1854'de alınan ilk Osmanlı dış borcu ile başlayış, 1881'deki Muharrem Kararnamesi ile sona ermiştir. İstanbul bankası paranın değerindeki düşüşe engel olunamaması ve 1852 de iflasa sürüklenmesinin ardından oluşan boşlukta, bankacılık kurumunun gerekliliği nedeniyle Osmanlı Bankası 1986'da kurulmuştur (Ataçoğlu, 2006. s.24; Senseven, 2010, s.12).

Osmanlı Bankası (Otoman Bank) her ne kadar Osmanlı menşeli gibi algılsa aslında merkezi Londra'da olan bir yabancı bankadır. Avrupalı bankerler ve yatırımcılar Osmanlı Bankası aracılığıyla Osmanlı Devletine yüksek faizli borç verip büyük kazançlar elde etmişlerdir (Senseven, 2010, s.12).

1.3.2. Cumhuriyet Dönemi

Osmanlı Dönemi'nde bankacılık alanında yeterli gelişmeler sağlanamamış, Cumhuriyetin ilanından sonra her alanda olduğu gibi bankacılık alanında da köklü

değişimler için önemli adımlar atılmış, gerek kamu sermayeli gerekse kamu iştiraki ile birçok banka kurulmuştur.

1.3.2.1. Ulusal Bankalar Dönemi (1923–1932)

Cumhuriyet'in ilk on yılında bankacılık alanında gerçekleşen gelişmeler şunlardır: (Belli, 2010, s.2).

- Türkiye İş Bankası 1924'te kuruldu
- Ziraat Bankası kuruldu ve sermayesi artırıldı (1925–1930)
- Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası 1925'te kuruldu
- Konut kredisi vermek amacıyla 1924'te Emlak ve Eytam Bankası kuruldu
- 1930 yılında 15 Milyon TL sermaye ile Merkez Bankası kuruldu. Merkez Bankasının kurulmasındaki amaçlar; para basmak, paranın değerini korumak, ekonominin genel likiditesini ayarlamak ve bankalara ödünç para vermektir. Merkez Bankasının özellikle banknot çıkarmaya yönelik sıkı sınırları zaman içinde gevşetilmiş ve temel işlevi, kamu kesiminin finansal açıklarını kapatmaya dönüşmüştür.

Bu dönemde kurulan diğer tüm bankalar, sermaye yapılarının kuvvetli olmaması nedeniyle 1929 dünya ekonomik buhranı ile kapanmıştır.

1.3.2.2. Devlet Bankacılığı Dönemi (1933-1944)

1930 sonrasında iktisadi devletçilik benimsenmiş ve en önemli devlet bankaları bu dönemde kurulmuştur. Kurulan bu devlet bankalarını amaçlarına göre şu şekilde sıralayabiliriz: (Belli, 2010, s.3).

- Sanayi tesisleri kurmak için Sümerbank kurulmuştur.

- Maden yataklarını ve enerji kaynaklarını işletecek işletmeler kurmak için Etibank kurulmuştur.
- Belediyelere alt yapı ile ilgili kredi ve teknik yardım sağlamak için Belediyeler Bankası kurulmuştur.
- Deniz yolları işletmelerini oluşturmak için Denizbank kurulmuştur.
- Küçük esnaf ve sanatkâra kredi sağlamak için Halk Bankası kurulmuştur.

1929 ekonomik buhranı ile birlikte küçük yerel bankalar kapanmıştır. Türk Ticaret Bankası ve İş Bankası gelişim göstermiştir.

1.3.2.3. Özel Bankalar Dönemi (1945–1959)

Bu dönemin en önemli özelliği, 1950' den sonra kurulan özel bankaların hızlı bir şekilde kurularak gelişim göstermiş olmasıdır. Bu günde birçoğunun faaliyet gösterdiği bu bankalar şunlardır: (Ataçoğlu, 2006, s.29).

- Garanti Bankası
- Akbank
- Yapı Kredi Bankası
- Vakıfbank
- Şekerbank

Bu dönemde faiz oranları ve komisyonlar hükümet tarafından belirlenmiş, döviz işlemleri Merkez Bankası tarafından yapılmıştır. Bankalar çok sayıda şube açarak, mevduat toplamak için rekabete girişmişlerdir.

1.3.2.4. Planlı Dönem (1960-1980)

Bu döneme kalkınma planlarında belirtilen ilkeler önemli ölçüde yön vermiştir. Böylece kalkınma ve yatırım bankacılığına önem verilmesi sağlamıştır. Kalkınma planları doğrultusunda özellikle ihtisas bankalarının kurulduğu görülmektedir. Bu bankalar: (Koç, 2010, s.9).

- T.C. Turizm Bankası
- Sınai Yatırım ve Kredi Bankası
- Devlet Yatırım Bankası
- Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası

Bu dönemde yeni ticaret bankalarının kurulması sınırlandırılması, mevcut ticaret bankalarının holding bankası durumuna gelmesi devlet tarafından teşvik edilmiştir.

1.3.2.5. Serbestleşme ve Dışa Açılma Dönemi (1981-2000)

Türkiye’de bankacılık sektörü 24 Ocak 1980 kararları ile yeni bir döneme girmiştir. Alınan kararlar serbest piyasa ekonomisine işlerlik kazandırmak amaçlanmıştır. Türkiye’nin dünyadaki gelişmelere uyarak 24 Ocak 1980 kararları ile serbest piyasa ekonomisine geçmesi ve ekonominin dışa açılması Türkiye ekonomisinin başta Avrupa Birliği olmak üzere dünya piyasaları ile bütünleşmesinin önünü açarken, Türkiye piyasaları küresel rekabet ile karşı karşıya kalmıştır.

Mali piyasaları serbestleştirip derinleşmesini sağlamak için, önceki dönemlerde hükümetin belirledi kredi ve mevduat faiz oranlarının serbest bırakılması faizlerin büyük oranda artmasına neden olmuştur. Türk Lirası, dışa açılma ile birlikte dış ticaret tam anlamıyla serbestleşmiş, Türk Lirası lehine oluşan faiz avantajı yabancı yatırımcıyı Türkiye’de yatırım yapma konusunda teşvik etmiştir (Ataçoğlu, 2006, s.32).

Döviz işlemleri ve sermaye hareketleri serbest bırakıldığından Türkiye’de yerleşik kişilerin döviz tevdiat hesabı (DTH) açmalarına izin verilmiştir, bu da banka bilançolarında döviz hesabı kalemlerinin artmasına neden olmuştur. Bankacılık uygulamalarına tek düzen muhasebe uygulamaları getirilmiş, mevduat sigorta fonu ve İnterbank piyasası oluşturulmuştur. Otomasyonun da artmasıyla birlikte Elektronik Fon Transferi (EFT) sistemine işlerlik kazandırılmıştır.

1.3.2.6. Yeniden Yapılandırma Dönemi (2000-2002)

1990’lı yılların sonuna gelindiğinde Türk Bankacılık Sistemindeki öz kaynak yetersizliği, zayıf aktif kalitesi ve yetersiz iç kontrol sistemleri gibi yapısal sorunlar nedeniyle bankalar temel fonksiyonlarını yerine getirmekten uzaklaşmışlardır. Yeniden yapılandırma sürecinin başlangıcında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 2000 yılında özerk bir kamu kurumu olarak faaliyete geçmiştir.

2000’li yılların başında yapısal sorunlara ek olarak, makroekonomik ortamdaki istikrarsızlıkların da etkisiyle bankacılık sektörü ciddi bir krizin içine girmiştir. 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizleri bankacılık sektörünü farklı açılardan önemli ölçüde etkilemiştir. Kriz sonucu faiz oranları yükselmiş, vade uyumsuzlukları oluşmuş ve banka bilançolarındaki menkul kıymetler değer kaybetmiştir (Taşkın, 2011, s.290).

2000 Kasım ve 2001 Şubat krizleri bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu kapsamda: (Belli, 2010, s.6).

- Risk teşkil eden 23 adet bankaya el konulmuştur.
- Düzenleme ve denetleme yapısı güçlendirilmiştir
- El konulan bankaların bir kısmı fona devredilmiş, bir kısmı da kamusal veya özel sermayeli bankalarla birleştirilerek sektörde büyük bir konsolidasyon sağlanmıştır.

- Bankaların sermaye yapılarının güçlendirilmesi sağlanmıştır.
- Sektöre önemli ölçüde sermaye girişi olmuştur.
- Kredilerde bireysel krediler önem kazanmıştır ve önemli ölçüde artış göstermiştir.

1.4. Bankaların Fonksiyonları ve Türleri

Bankalar artan rekabet koşullarına paralel olarak geçmişten günümüze, sundukları hizmetleri sürekli artırma ve çeşitlendirme çalışmalarında bulunmuşlardır. Çok sayıda türde hizmet veren bankalar bu sayede farklılaşmakta, müşteri memnuniyetini sağlayarak rekabet avantajı sağlamaya çalışmaktadırlar. Türkiye’de bankaların yapabilecekleri işlemler şunlardır: (5411, 4.Md.).

- a) Mevduat kabulü.
- b) Katılım fonu kabulü.
- c) Nakdi, gayri nakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri.
- d) Nakdi ve kaydi ödeme ve fon transferi işlemleri, muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dâhil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri.
- e) Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası işlemleri.
- f) Saklama hizmetleri.
- g) Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri.
- h) Efektif dahil kambiyo işlemleri; para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri.
- i) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri.

- j) Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri.
- k) Sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yoluyla satışına aracılık işlemleri.
- l) Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri.
- m) Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri.
- n) Yatırım danışmanlığı işlemleri.
- o) Portföy işletmeciliği ve yönetimi.
- p) Hazine Müsteşarlığı ve/veya Merkez Bankası ve kuruluş birlikleri nezdinde oluşturulan bir sözleşme kapsamında üstlenilen yükümlülükler çerçevesinde alım satım işlemlerine ilişkin piyasa yapıcılığı.
- r) Faktöring ve forfaiting işlemleri.
- s) Bankalar arası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık.
- t) Finansal kiralama işlemleri.
- u) Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetleri.
- v) Kurulca belirlenecek diğer faaliyetler.

Mevduat bankaları birinci fıkranın (b) ve (t), katılım bankaları (a), kalkınma ve yatırım bankaları (a) ve (b) bentlerinde belirtilen faaliyetleri gerçekleştiremezler.

1.5. Bankaların İşlevleri

Bankalar birer ticari işletme olarak kar amacıyla faaliyetlerini sürdürürken, ekonomik sistemin bir parçası olarak üstlendikleri pek çok işlev bulunmaktadır. Bu işlevler şunlardır:

1.5.1. Finansal Aracılık Yapmak:

Bankalar temelde fon arz edenler ile fon talep edenlerin buluşmasına ve ekonomik döngünün sağlanmasına katkıda bulunurlar. Kişiler ve firmalar ihtiyaç fazlalarını veya likit sermayelerini yatırım yaparak faiz geliri elde ederler. Bankalar da

bu yatırımları mevduat veya banka bonusu olarak müşterilerinden alıp karşılığında faiz öderler. Toplanan bu fon, kredi talep eden ihtiyaç sahiplerine yine bir faiz oranıyla borç verilir ve sermayenin atıl kalmayarak ekonomiye kazandırılmasına aracılık eder.

1.5.2. Likidite Yaratmak:

Bankalar mevduat olarak topladıkları fonları vadeli veya vadesiz mevduat olarak kişilere ve firmalara, diledikleri zaman harcama yapma imkânı ve hizmeti sağlarlar. Kredi arzı ile de likiditenin ekonominin geneline yayılmasına katkıda bulunurlar.

1.5.3. Kredi Talep Edenleri Değerlendirmek ve İzlemek

Bankalar, kredi talep eden firma ve bireylerin kredi kullanılabilirliğini, sahip olduğu çeşitli yöntem, enstrüman ve bilgi ağları ile değerlendirirler. Bu sayede kredi geri ödeme sürecinde, kredinin geri dönüşünün sağlanması ve karlılık açısından verimli müşteriler seçilebilmektedir. Kredi Kayıt Bürosu (KKB) sorgulaması yapılarak kredi talep edenin bankalar genelinde istihbarat sorgulaması yapılması, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde oldukça önemli bir yer teşkil etmektedir. Ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Maliye Bakanlığı, İstanbul Ticaret Odası (İTO) vs. sorgulamaların yapıldığı kamu internet bağlantıları da kredi taleplerinin değerlendirilmesinde sıklıkla kullanılır.

1.5.4. Para Politikasının Etkinliğini Arttırmak

Bankacılık sisteminin gelişmişlik düzeyi, para politikasının etkinliğini de aynı oranda arttırmaktadır. Bankalar, Merkez Bankası para politikası aracılığıyla para ve kredi yatırımını ve ekonomik koşulları bu gelişmişlik çerçevesinde başarılı bir şekilde yönetebilirler.

1.5.5. Ekonomik İstikrarı Sağlamak

Gelişmiş ve sağlam bir bankacılık sektörü yapısı ekonomik istikrarın oluşturulmasında ve sürdürülmesinde en önemli organizasyon yapısıdır. Bu gelişmişlik, denetim otoritesinin etkinliğini, sermaye açısından yeterlilik, şeffaflık ve yatırımcıların duyduğu güven en önemli unsurlardır. Bunlar tam olarak sağlanamaz olursa yatırımcılar paralarını bankalardan çekmeye yönelebilir, bankanın zor duruma düşmesi veya fona devredilmesi ihtimali de bankacılık sektöründe sistemik riske ve krize neden olabilmektedir.

1.5.6. Ödeme Sistemlerinin Etkinliğini Artırmak

Teknolojik gelişmelere paralel olarak bankacılıkta ortaya çıkan gelişmeler, ödeme sistemlerinde de önemli değişikliklere yol açmıştır. Bankacılık sektörünün konusunu oluşturan ve ekonomik hayatın içinde büyük hacimlere ulaşan para, işlevini yeni bir şekle dönüştürerek, elektronik ortamda kaydi para olarak varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Başta kredi kartları, pos cihazları ve diğer alternatif dağıtım kanalları olmak üzere çeşitli kaydi para kanalları, ödeme sisteminin etkinliğini artırmanın temel araçlarını oluştururlar.

1.5.7 Dış Ticarete Fon Temin Etmek ve İhracatı Teşvik Etmek:

Bankacılık sisteminde kullanılan başta akreditif olmak üzere gayri nakdi krediler (teminat mektupları), belge karşılığı ödeme, peşin ödeme vs. uygulamalar daha hızlı ve kolay bir şekilde ithalat-ihracat işlemlerinin yürütülmesini sağlamakta ve teşvik etmektedir.

1.6. Fonksiyonlarına Göre Bankacılık Türleri

Fonksiyonlarına göre ve ülkemizdeki uygulamaya paralel olarak bir sınıflandırma yapacak olursak bankaları, mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları olarak üç başlık altında sınıflandırabiliriz:

1.6.1. Mevduat Bankası

Kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışındaki kuruluşlar ile yurt dışındaki kuruluş nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri mevduat bankası olarak nitelendirilmektedir (5411, Md.3).

Bankaların mevduat toplayabilmeleri için özel izin almaları gerekmektedir. Bu bankalar ticari banka olarak da tanımlanmaktadır. Bu bankaların asıl amacı kısa vadede mevduat toplamak ve bu mevduatı ekonomiye dahil ederek gelir elde etmektir. Mevduat bankaları çok farklı çeşitte bankacılık ürününü müşterilerine sunarak hizmet vermektedir.

Mevduat bankacılığı 1980'li yıllardan itibaren güçlü bir oligopol piyasası şeklinde varlığını göstermiştir. 1984 yılından itibaren Türk Bankacılık Sistemine yabancı sermayeli mevduat bankalarının da girmesi ve bu bankaların şube ve personel sayılarını artırarak büyümesi, bu oligopol piyasası yapısını zayıflatmış ve rekabetin artmasına neden olmuştur. Bankacılık sistemine başka bankaların da dahil olması 1992 yılından sonra daha da artmış, bu durum rekabetin daha da artmasına ve mevduat bankacılığındaki oligopol piyasası yapısının daha da zayıflamasına neden olmuştur. Ancak 1999 yılından sonra bu oligopol piyasası yapısı yeniden güçlenmeye başlamıştır (Delikanlı, 2005, s.160).

Mevduat bankacılığı piyasası ülkemizde büyük ölçekli mevduat bankaları tarafından yönlendirilmiştir; ancak uygulanan serbestleşme politikaları, bu bankaların verimli olarak faaliyet gösterememelerinden dolayı bankacılık sektörü etkinliğini

artıramamıştır. Rekabetin yoğun yaşandığı bu piyasada verimliliği sağlayamayan dört büyük banka tarafından kredi faiz oranlarının belirlenmesi, küçük ölçekli bankaların, maliyet avantajına sahip olmaları nedeniyle yüksek karlar elde etmelerine neden olmuştur. Bunun en önemli nedeni ise bu büyük ölçekli bankalarının personel ve şube sayılarının çok olması ve bu durumun da maliyeti artırmasıdır.

Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankaları, kamusal sermayeli bankalar, özel sermayeli bankalar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF)’na devredilen bankalar ve yabancı sermayeli bankalar olarak bankalar olarak sınıflandırabiliriz: (TBB, 2012, s.2).

Kamusal Sermayeli Bankalar:

- Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.
- Türkiye Halk Bankası A.Ş.
- Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.

Özel Sermayeli Bankalar:

- Adabank A.Ş.
- Akbank A.Ş.
- Alternatif Bank A.Ş.
- Anadolubank A.Ş.
- Şekerbank T.A.Ş.
- Tekstil Bankası A.Ş.
- Turkish Bank A.Ş.
- Türk Ekonomi Bankası A.Ş.
- Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
- Türkiye İş Bankası A.Ş.

- Yapı Ve Kredi Bankası A.Ş.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilen Bankalar:

- Birleşik Fon Bankası A.Ş.

Yabancı Sermayeli Bankalar:

- Arap Türk Bankası A.Ş.
- Bank Mellat
- Citibank A.Ş.
- Denizbank A.Ş.
- Deutsche Bank A.Ş.
- Eurobank Tefken A.Ş.
- Fibabanka A.Ş.
- Finans Bank A.Ş.
- Habib Bank Limited
- HSBC Bank A.Ş.
- ING Bank A.Ş.
- JPMorgan Chase Bank N.A.
- Société Générale (SA)
- The Royal Bank Scotland N.V.
- Turkland Bank A.Ş.
- WestLB AG

1.6.2. Katılım Bankası

Mali sektörde faaliyet gösteren, reel ekonomiyi finanse eden ve bankacılık hizmetleri sunan bankalardır. Katılım bankaları, tasarruf sahiplerinden topladıkları fonları, faizsiz finansman sistemi içerisinde, ticaret ve sanayide değerlendirerek oluşan kar veya zararı tasarruf sahipleriyle paylaşmaktadırlar. Bu bankalara katılım bankası denmesinin nedeni, bu bankacılık türünün, kar ve zarara katılma presibine dayalı olduğunu vurgulamak içindir.

Türkiye’de dört adet katılım bankası faaliyet göstermektedir:

- Asya Katılım Bankası A.Ş.
- Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.
- Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.
- Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.

1.6.3. Kalkınma ve Yatırım Bankası

Kalkınma ve yatırım bankaları deyim olarak birlikte söylenmesine karşın, bu iki bankacılık türü benzer yanlarının olması yanında farklı fonksiyonlarla ve amaçla faaliyet göstermektedirler.

Yatırım bankaları, menkul değer ihraç etmek yoluyla uzun vadeli fon sağlamak ihtiyacında olan firmalarla, tasarruflarını menkul değerlere yatırmak arzusunda olan gerçek veya tüzel kişiler arasında aracılık yaparak tasarrufların, firmaların çıkarmış olduğu tahvil ve hisse senetlerine ulaşabilmesine katkıda bulunan aracı kurumlardır.

Daha çok sermaye piyasasının geliştiği ülkelerde faaliyet gösteren yatırım bankaları ticari bankalardan farklı olarak mevduat toplamazlar ve işletmelere veya bireylere kredi vermemektedir. Bunlar ancak işletmelerin hisse senedi veya tahvil ihracı yoluyla sermaye piyasasından uzun vadeli kaynak sağlamalarını kolaylaştırır. Yatırım bankacılığının var olabilmesi için gelişmiş bir sermaye piyasasının var olması gerekmektedir.

Kalkınma bankacılığı yatırım bankacılığına çok benzemekle birlikte bazı noktalarda bu bankalardan ayrılmaktadır. Yatırım bankacılığı daha çok gelişmiş ülkelerde görülmekle birlikte kalkınma bankacılığı daha çok az gelişmiş veya gelişmekte olan ve sermaye piyasası fazla gelişmemiş olan ülkelerde görülmektedir. Bu bankalar kendilerince uygun ekonomik kalkınma projelerine, orta ve uzun vadeli fon sunan ve projelere çeşitli hizmetleri sağlayan finansal kurumlardır. Bu bankalar sermaye piyasalarının gelişmemiş olduğu, yatırımlara orta ve uzun vadeli kaynak sağlamaya çalışan, kalkınmayı giderici eksiklikleri giderici destekler sağlayarak bu alandaki sorunları çözmek suretiyle ülkenin kalkınmasını hızlandırmayı amaçlamaktadırlar.

Ülkemizde kalkınma ve yatırım bankacılığı piyasası, kamusal sermayeli bankaların oluşturduğu kartel piyasası niteliğinde çalışmıştır. 1998 yılında kuruluş ve faaliyet izni verilen yatırım bankalarına rağmen kartel piyasa niteliği değişmemiştir (Delikanlı, 2005, s.160).

Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankaları şunlardır: (TBB, 2012, s.1)

- Aktif Yatırım Bankası A.Ş.
- BankPozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş.
- Credit Agricole Yatırım Bankası Türk A.Ş.
- Diler Yatırım Bankası A.Ş.
- GSD Yatırım Bankası A.Ş.

- İller Bankası A.Ş.
- İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
- Merrill Lynch Yatırım Bank A.Ş.
- Nurol Yatırım Bankası A.Ş.
- Taib Yatırımbank A.Ş.
- Türk Eximbank
- Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.
- Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.

1.7. Bireysel Kredi ve Sektör Yapısı

Türkiye’de bankaların bireysel kredi kullandırması 1980’li yılların sonlarına doğru başlamaktadır. Bireysel kredilerin yaygınlaşmasından önce bu rolü satıcı firmalar üstlenmekteydiler. Kamu borçlanma gereğinin azalması ile bankalar varlıklarını devam ettirebilmek için, ellerindeki fonları kredi talep edenlere aktararak kar etmeye ve varlıklarını sürdürmeye devam etmişler, bireysel müşterilerin öneminin artması da rekabet artışını beraberinde getirmiştir.

Krediler bankacılık sektöründe ağırlıklı payı oluşturmaktadır. Kredilerin bu ağırlıklı payında bireysel krediler önemli bir yere sahiptir. Bireysel kredilerin Türk Bankacılık Sektöründeki önemi geçmiş yıllardan günümüze kadar giderek artış göstermektedir.

Kredilendirme bankacılığın en temel işlevi olmakla birlikte aynı zamanda en riskli faaliyetlerinden biridir. Tasarruf sahiplerinden topladığı mevduatı kredi olarak kullandıran ve ülke ekonomileri açısından büyük önem taşıyan bankaların güvenilir etkin ve verimli bir şekilde çalışmalarını zorunlu olup tahsis edilen kredilerin yasal faiziyle birlikte bankalara geri dönüşü sistemin vazgeçilmez bir özelliğidir.

Kredi piyasası yapısında ticari krediler ve Küçük ve Orta Büyüklüklerdeki İşletme (KOBİ) kredileri, kredilerin yıllara göre gelişimiyle paralel bir gelişim izlerken, tüketici kredileri piyasasında bu gelişim çok daha fazla yoğunluktadır (BDDK, 2011, s.3).

Karlılık, etkinlik ve verimlilik açısından bankacılık sektörünün performansı, 2008 yılında ortaya çıkan küresel krizin devam eden yansımalarından etkilenmeden olumlu seyrini sürdürmektedir. Etkinlik ölçütü sektörde belirgin bir gelişmeye işaret etmektedir. Etkinliğin en önemli göstergelerinden biri olan mevduatın krediye dönüşümünün son yıllarda daha da arttığı görülmektedir.

Finansal istikrarın sağlanmasıyla birlikte tüketici kredileri son yıllarda büyük bir gelişim göstererek artan bir öneme sahip olmuştur. Kamu borçlanma gereksiniminin azalması, kişi başına düşen gelirin artması, ekonominin daha öngörülebilir bir hale gelmesi ve bireylerin borçlanma maliyetinin azalmasıyla tüketici kredileri pazarı, bankacılık sektöründe en hızlı büyüyen alanlardan birisi olarak öne çıkmaktadır.

Türk Bankacılık Sektörünün aktif büyüklüğü açısından %92'sini mevduat bankaları, diğer %8'lik kısmını ise kalkınma ve yatırım bankaları oluşturmaktadır. Sektörde 2012 yılı itibariyle 48 banka, yaklaşık olarak 10900 şube ve 200.000'e yakın personel sayısı ile faaliyetini sürdürmektedir (BDDK, 2012, s.5).

Tablo1. Tüketici Kredileri Hacmindeki İlk 10 Banka Sıralaması

(%)	2000	Pay	2004	Pay	2006	Pay	2008	Pay	2010	Pay	2011	Pay
1	T.İŞBANKASI B.	12,5	T.C.ZİRAAT B.	15,6	T.C. ZİRAAT B.	14,1	T.C. ZİRAAT B.	15,2	T.C. ZİRAAT B.	17,3	T.C. ZİRAAT B.	17,2
2	T.VAKIFLA B.	11,7	T.İŞ BANKASI	14,1	AKBANK	12,8	T. İŞ BANKASI	11,8	T. İŞ BANKASI	11,0	T. VAKIFLAR B.	11,4
3	T.GARANTİ B.	10,7	T.VAKIFLAR B.	11,8	T. İŞ BANKASI	12,1	AKBANK	11,4	T. GARANTİ B.	10,6	T. İŞ BANKASI	11,1
4	DEMİRBANK	8,2	YAPI VE KREDİ B.	9,4	T. VAKIFLAR B.	11,8	T. GARANTİ B.	11,1	T. VAKIFLAR B.	10,4	T. GARANTİ B.	10,7
5	T.EMLAK B.	5,9	OYAKBANK	8,6	OYAKBANK	8,9	T. VAKIFLAR B.	9,4	AKBANK	10,1	AKBANK	9,2
6	AKBANK	5,7	HSBC BANK	7,6	HSBC BANK	6,5	YAPI VE KREDİ B.	7,3	T. HALK B.	8,2	T. HALK B.	8,3
7	YAPI VE KR. B.	5,4	AKBANK	6,8	YAPI VE KREDİ B.	5,9	FİNANSBANK	6,8	YAP. VE KR. B.	7,4	YAP. VE KR. B.	7,9
8	FİNANSBANK	4,6	T.GARANTİ B.	5,9	T. GARANTİ B.	5,7	T. HALK BANKASI	6,1	FİNANSBANK	7,0	FİNANSBANK	6,1
9	T.C.ZİRAAT B.	3,9	FİNANSBANK	3,6	FİNANSBANK	4,9	DENİZBANK	4,2	DENİZBANK	3,9	DENİZBANK	4,1
10	PAMUKBANK	3,8	PAMUKBANK	3,4	T. HALK BANKASI	4,5	ING BANK	4,0	ING BANK	3,1	T. EKONOMİ B.	3,7

Kaynak: BDDK."Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler". Sayı.6.Aralık.2011.s.29.

Diğer kredi türlerinde de olduğu gibi tüketici kredilerinde de mevduat bankaları ağırlıklı paya sahiptir. Bu pay yaklaşık olarak sektör payının %90'ından fazlasını oluşturur. 2011 yılı verilerine göre kamu sermayeli iki banka tüketici kredileri pazarında en yüksek paya sahiptir. Söz konusu bankalar toplam tüketici kredileri piyasasının %28,6'sını oluşturmaktadır.

Ekonomik büyümenin istikrarlı olarak sürmesi, bireylerin gelirinin artması, nitelikli konut ihtiyacının yüksek olması, özel projeler ile konut arzında görülen artış, ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ve faiz oranlarındaki düşüş, konut kredisi piyasasının son yıllarda en çok büyüyen bankacılık faaliyetlerinin biri olmasını sağlamıştır.

Tablo2. Konut Kredileri Hacminde İlk 10 Banka Sıralaması

(%)	2002	Pay	2004	Pay	2006	Pay	2008	Pay	2010	Pay	2011	Pay
1	HSBC B.	17,6	HSBC BANK	17,7	AKBANK	12,8	T. GARANTİ B.	12,9	T. GARANTİ B.	12,7	T. GARANTİ B.	12,0
2	T.GARANTİ B.	14,2	AKBANK	13,3	T.C.ZİRAAT B.	12,7	T.C. ZİRAAT B.	12,5	T.C. ZİRAAT B.	11,9	T.VAKIFLAR B.	11,8
3	T.VAKIFLAR B.	13,8	T.VAKIFLAR B.	11,7	T.İŞ BANKASI	11,9	AKBANK	11,7	AKBANK	10,2	T.C. ZİRAAT B.	10,6
4	T. İŞ BANKASI	7,4	T.İŞ BANKASI	10,9	T.GARANTİ B.	10,5	FİNANSBANK	9,8	T. İŞ BANKASI	10,2	T. İŞ BANKASI	10,5
5	ING BANK	6,8	T.C.ZİRAAT B.	10,4	FİNANSBANK	8,7	T. İŞ BANKASI	8,9	FİNANS B.	9,1	AKBANK	10,0
6	YAPI VE KR. B.	6,6	OYAKBANK	8,5	T.VAKIFLAR B.	8,4	YAPI VE KREDİ B.	8,0	T.VAKIFLAR B.	8,8	YAPI VE KREDİ B	8,7
7	PAMUKBANK	6,1	T.GARANTİ B.	8,1	YAPI VE KREDİ B.	6,6	T.VAKIFLAR B.	7,8	YAPI VE KREDİ B	8,4	FİNANS B.	7,7
8	FİNANSBANK	5,9	YAPI VE KREDİ B.	5,0	HSBC BANK	5,8	T. HALK BANKASI	5,0	T. HALK B.	5,9	T. HALK B.	7,2
9	BİRLEŞ. FON B.	5,8	FİNANSBANK	4,3	OYAKBANK	5,2	ING BANK	3,9	DENİZ BANK	4,1	T.EKONOMİ B.	4,5
10	KOÇBANK	3,9	MILLENNIUM B.	2,1	T.HALK B.	3,9	HSBC BANK	3,9	ING BANK	3,6	DENİZ BANK	3,9

Kaynak: BDDK."Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler". Sayı.6.Aralık.2011.s.33

Konut kredileri 2011 verilerine göre bireysel kredilerin %33'ünü oluşturmaktadır. Bu oranın önümüzdeki yıllarda daha da artması beklenmektedir (BDDK, 2011, s.30). 2011 yılı verilerine göre konu kredileri pazarında sıralamada ilk sırada özel sermayeli bir banka bulunmakta, ikinci sırada ise kamu sermayeli bir banka yer almaktadır. Kamu sermayeli bankalar 2011'de toplam patın %29,6'sını elinde bulundurmaktadır.

Kredi kartları bireysel kredilerin yaklaşık olarak %25'ini oluşturmaktadır (BDDK, 2011, s.33) ve bankacılık sektörü için en önemli iş alanlarından birisi olmayı sürdürmektedir.

Kredilendirme ve pazarlama sürecinde herhangi bir teminat alınmaması, bunun sonucunda da bankaların yüksek bir kredi riskiyle karşı karşıya olmaları nedeniyle tüketiciler bu pazarda yüksek maliyetlerle hizmet almaktadırlar. Kredi kartı piyasasındaki müşteri sayısının büyüklüğü, daha çok müşteri kitlesine ulaşabilmeyi sağlamakta ve bu nedenle de kredi kartı piyasasında rekabet giderek artmaktadır.

Tablo3. Kredi Kartı Tutarında İlk 10 Banka Sıralaması

(%)	2002	Pay	2004	Pay	2007	Pay	2008	Pay	2010	Pay	2011	Pay
1	YAPI VE KR. B.	26,3	YAPI VE KR. B.	22,4	YAPI VE KR. B.	23,6	YAPI VE KR. B.	21,0	YAPI VE KR. B.	18,7	YAPI VE KR. B.	17,4
2	T.GARANTİ B.	19,5	T.GARANTİ B.	20,4	T. GARANTİ B.	20,1	T. GARANTİ B.	19,7	T. GARANTİ B.	17,5	AKBANK	17,1
3	T.İŞ BANKASI	10,9	AKBANK	13,7	AKBANK	13,8	AKBANK	13,9	AKBANK	15,1	T. GARANTİ B.	16,9
4	AKBANK	7,7	T. İŞ BANKASI	11,8	T. İŞ BANKASI	12,0	T. İŞ BANKASI	12,8	FİNANSBANK	14,1	FİNANSBANK	14,0
5	HSBC BANK	7,1	HSBC BANK	7,2	FİNANSBANK	9,0	FİNANSBANK	9,9	T. İŞ BANKASI	12,1	T. İŞ BANKASI	11,9
6	T.VAKIFLAR B.	5,4	FİNANSBANK	6,7	HSBC BANK	6,9	HSBC BANK	6,7	HSBC BANK	5,4	HSBC BANK	5,1
7	T.C.ZİRAAT B.	4,3	T. VAKIFLAR B.	4,3	FORTİS BANK	2,2	CITIBANK	2,5	T. VAKIFLAR B.	3,2	T. VAKIFLAR B.	3,3
8	PAMUKBANK	3,6	FORTİS BANK	3,1	T. VAKIFLAR B.	2,0	T. VAKIFLAR B.	2,2	T.C. ZİRAAT B.	2,7	T.C. ZİRAAT B.	2,8
9	FİNANSBANK	2,9	DENİZBANK	2,1	CITIBANK	1,9	T.C. ZİRAAT B.	2,0	DENİZBANK	2,3	DENİZBANK	2,7
10	CITIBANK	2,5	T.C. ZİRAAT B.	2,0	DENİZBANK	1,7	FORTİS BANK	1,9	CITIBANK	1,6	T.EKONOMİ B.	2,1

Kaynak: BDDK."Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler". Sayı.6.Aralık.2011.s.34

Kredi kartı piyasasında ilk 10 bankaya baktığımızda ilk sıralarda özel sermayeli bankaların hâkim olduğu görülmektedir. Tüketici kredilerinde ve konut kredilerinde kamu sermayeli bankalar büyük olan payı ellerinde bulundururken, kredi kartlarında daha çok özel sermayeli bankalar ağırlıklı paya sahiptir. Kredi kartlarının daha çok müşteri kitlesine ulaşabilmesi özelliği nedeniyle de bu durum özel sermayeli bankalar için bir pazarlama avantajı sağlamaktadır.

2011 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren kredi kartı alacakları, tüketici kredilerinden daha hızlı artış göstermektedir. Taksitli nakit avans kullanımındaki artışın yanı sıra hizmet, sigorta, Telekom gibi bazı sektörlerde taksitli ödemelerin daha yoğun kullanılmaya başlanması ile toplam kredi kartı alacaklarının içerisinde taksitli kredi kartı payında artış eğilimi görülmektedir (BDDK, 2012, s.21).

2. Kredi ve Bireysel Krediler

Bireysel krediler farklı şekillerde sınıflanabilmektedir. Bu araştırmada ürün özelliklerine göre ve teminat özelliklerine göre değerlendirilmeye çalışılmıştır. Uygulamada konut, taşıt, taksitli ihtiyaç, kredili mevduat hesabı (KMH) ve kredi kartı şeklinde sınıflandırılan bireysel kredi ürünleri, öncesinde tanımlamalar ve ilişkili konular ile ilgili açıklamalar yapıldıktan sonra, bireysel kredi ürünleri başlığı altında kısaca açıklanmaya çalışılmıştır

2.1. Kredi Kavramı

Kredi tanımı farklı şekillerde yapılabilmekle birlikte genel olarak tanımlama yapılarak bireysel anlamdaki karşılığı üzerinde durulacaktır. Kredinin tanımı ve sınıflaması büyük ölçüde ticari kredileri de kapsadığından bu araştırmada tanımlama ve sınıflama konu gereği bireysel krediler ile sınırlı tutulmuştur.

Kredi Latince’de inanmak ve güvenmek anlamlarına gelen “credere” sözcüğünde gelmekte olup sözcük anlamı ise “itibar ve saygınlık anlamlarına karşılık gelmektedir. (Koç, 2010 s.30). Kredi için hem bireysel hem de ticari anlamda, aynı ya da nakdi bir varlığı belirli bir süre sonunda geri almak koşuluyla verilmesi, verilmiş bir varlığın ödenmesine veya bir taahhüdün yerine getirilmesine, tüm bu yapılan işlemler karşılığında bir faiz ve komisyon geliri elde edilmesi şeklinde genel olarak ifade edilebilir. Bir ekonomik kişi veya kuruluşun başka bir kişi veya kuruluşa duyduğu güveni ifade eder (Kaya, 2008, s.3) .

Bir bankanın yapacağı araştırmalar sonucunda, yasalar, iç politikalar ve kendi kaynaklarını da göz önünde bulundurarak, gerçek veya tüzel kişilere, teminatlı veya teminatsız olarak para, kefalet veya teminat vermesi şeklinde tanıdığı limit olarak da kredi tanımlamasını yapabiliriz.

Kredi sahibi olmak, güvenilir olmanın önemli bir göstergesidir. Kredi, ekonomideki fonksiyonu açısından, bankalarca müşterilerine ödünç satın alma gücü sağlaması işlemidir. Bir sözleşmeye dayanması, faiz, komisyon veya kar payı gibi bir menfaat karşılığında, geri ödenmek veya iade edilmek üzere verilmesi, kredinin ayırt edici özelliklerindedir (Altıntaş, 2012, s.12).

Kredilerin ayrımının yapılmasında uygulamadaki temel sınıflama ticari ve bireysel kredi ayrımıdır. Ticari kredi, tüzelkişiler olarak şahıs ve sermaye şirketleri, kamu kurum ve ortaklıkları, esnaf veya kendi nam ve hesabına çalışan diplomalı serbest meslek sahipleri gibi vergi levhasına sahip tüketicileri kapsamaktadır. Bireysel krediler ise özel veya kamu sektöründe çalışan işçi veya memurlar, emekliler, kira geliri vb. rant elde edenleri kapsayan, gerçek kişiler için uygun olan kredi türüdür.

2.2. Bireysel Kredi

Bireysel kredi, bankalar ve tüketici finansman şirketlerince halka kullandırılan tüketici kredileri ile kredi kartlarının toplamı olarak tanımlanabilir (Tekirdağ, 2009, s.3). Bu tanımdaki tüketici kredisi kavramı konut, taşıt, taksitli ihtiyaç ve KMH kredilerini kapsamaktadır. Biraz daha ayrıntılı bir tanım yapacak olursan bireysel kredi, ileriki bir ödeme tarihinde anlaşılarak bir mal veya hizmetin veya ekonomik bir varlığın (genel olarak nakit ihtiyacının) anlaşma tarihindeki taahhütte bulunan kişi veya kişilerin kullanımına sunulması, bu sunulan varlığın da geri dönüşün taksitle veya belirli dönemlerde sağlanmasına karşılık gelir.

Bireysel kredi banka veya finans kuruluşu tarafından, alınacak mal veya hizmet ile ilgili bir herhangi bir sınırlama koymadan, tüketicinin herhangi bir ihtiyacını karşılamak için doğrudan verilebileceği gibi otomobil, konut, mobilya beyaz eşya gibi belirli malların alımı için de koşullu olarak verilebilmektedir.

Bireysel kredileri ticari kredilerden farklı bir yapıya sahiptir. Bireysel krediler tüketime yönelik bir ihtiyacın en kısa zamanda karşılanması amacıyla kullanılırken, ticari kredilerdeki amaç, hizmet ve üretim hacmini artırarak karın en üst seviyeye çıkarılmasıdır. Bu nedenle bireysel kredilerde tüketicileri korumaya yönelik bazı yasal önlemler alınmışken, ticari kredilerde yasalar ticari hayatın düzenlenmesine yönelik tasarlanmıştır.

Bireysel krediler, tüketicilerin krediyi hangi amaç doğrultusunda kullanmak istediğini belirleme özgürlüğü açısından temelde iki açıdan farklılaşırlar. Bunlar serbest bireysel kredi ve bağlı bireysel kredidir.

2.2.1. Serbest Bireysel Kredi

Tüketicie doğrudan nakit olarak verilen kredilerdir. Bu kredilerde tüketici kendisine verilen krediyi istediği amaç doğrultusunda kullanabilmekte, tüketiciye kredi veren tarafından herhangi bir kullanım kısıtlaması getirilmemektedir. Tüketicie doğrudan nakit olarak verilen bu kredinin belirli bir mal veya hizmet doğrultusunda kullanılması zorunluluğu yoktur (Akipek, 1999, s.176). Bu kredi, uygulamada mevduat bankalarının kullandığı taksitli ihtiyaç kredisine karşılık gelmektedir. Serbest bireysel kredi, müşteriye tanınan ve istediği an kullanabileceği bir limit şeklinde de tahsis edilebilir. Bu da KMH'na karşılık gelmektedir. Kredi kartları da nakit avans çekilebilme özelliğinden ve tüketicinin dilediği ürünü satın alabilmesine imkân tanınmasından dolayı serbest bireysel kredi olarak sınıflandırılabilir.

2.2.2. Bağlı Bireysel Kredi

Bağlı bireysel kredide tüketici, serbest krediden farklı olarak, aldığı krediyi kredi verenin talimatı doğrultusunda kullanmak ve bir anlamda da krediyi ne şekilde kullandığı hususunda kredi verene hesap vermek zorundadır. Bu kredi, kredi verenin saptadığı belirli bir malın satın alınması veya belirli bir hizmetten yararlanılması amacıyla veya belirli bir kişi ya da satıcıyla sözleşme yapılmak koşuluyla da verilebilmektedir (Akipek, 1999, s.180). Bu kredi sınıflaması, günümüzdeki faizsiz

bankacılık faaliyeti gösteren bankaların kredi uygulamalarına büyük ölçüde karşılık gelmektedir. Aynı zamanda konut ve taşıt kredilerini de kapsamaktadır.

2.3. Bireysel Kredinin Unsurları

Bireysel kredileri oluşturan unsurları dört başlık altında inceleyebiliriz:

2.3.1. Zaman Unsuru

Kredi kullanılırken geri ödeneceği tarih belirlenmiştir. Tarih ile kastedilen, kredinin ne kadar zamanda ve hangi dönemlerde ödeneceğidir. Vade uzadıkça hem risk hem de bankanın maliyetleri artacaktır. Uzun vadeli kredinin riski de artacağından fiyat da yükselecektir. Gelecek tam olarak hiçbir zaman bilinemez ancak tahmin edilebilir. Kredi kullanılan müşterinin ekonomik ve demografik özellikleri ile birlikte kredinin vadesi de birlikte değerlendirilmelidir.

2.3.2. Risk Unsuru

Kredinin zamanında ödenmemesi olasılığı risk kavramını gündeme getirmektedir. Her kredi mutlaka risk taşır. Risk, gerçek veya tüzel bir kişiye nakit, mal, kefalet ve teminat şeklinde açılan kredilerden herhangi bir tarihte kullanılmış olan miktarlarının toplamıdır (Ataçoğlu, 2006, s.36). Farklı bir ifade ile risk, kredi borçlusunun banka sözleşmesi gereği üstlendiği yükümlülükleri zamanında veya tam olarak yerine getirememesidir.

2.3.3. Güven Unsuru

Krediler belirli bir süre sonunda ödenecek olduğundan bu süre sonunda geri alınması koşuluyla verilir. Hiçbir kredi geri ödenmemek üzere verilmez. Kredi verilmesi sürecinde kişinin banka açısından güveni ve itibarı oldukça önemlidir (Koç, 2010, s.32). Kredi müşterisinin saygınlığını ve itibarını büyük ölçüde diğer bankalar ile ilişkileri, mal varlığı, mesleği ve geliri belirlemektedir.

2.3.4. Gelir Unsuru

Bankalar varlıklarını sürdürebilmek için ve kar edebilmek için faiz karşılığı topladıkları fonlardan ve elde ettikleri diğer kaynaklardan faiz, komisyon vb. gelirleri sağlamak durumundadırlar (Shah, 2010, s.22). Son yıllardaki bireysel kredilerdeki bankalar arası yaşanan rekabet, faiz ve komisyon gelirlerini daha da çeşitlendirmiştir.

2.4. Kredi Riski

Kredi riski, kredi borçlusunun, krediyi ödeyemeyecek duruma gelmesi veya sözleşme şartlarına uymaması ve bu nedenle de kredinin bir kısmını veya tamamını geri ödeyemeyerek yükümlülüklerini yerine getirememesi nedeniyle bankanın karşı karşıya olduğu zarara uğrama olasılığıdır.

Kredi borçlusunun veya finansal bir sözleşmenin karşı tarafının yükümlüklerini tam veya zamanında yerine getirememesine veya yerine getirme gücünde meydana gelebilecek olumsuz gelişmelere bağlı olarak bankanın zarara uğrama tehlikesi olarak da kredi riskini tanımlamak mümkündür (Altıntaş, 2012, s.17).

Kredi riski bir temerrüt riskidir. Temerrüt riski bir müşterinin borcunu zamanında ödememesi, ödemede gecikmesi veya hiç ödeme yapmaması anlamına gelir (Demir, 2006, s.17). Ödenmeyen kredinin, krediye karşılık alınan teminatın değerini aştığı her durumda kredi riski oluşur.

Kredi riskini ortaya çıkaran faktörleri içsel faktörler ve dışsal faktörler olarak tanımlamamız mümkündür. İçsel faktörler bankanın kontrolünde olan, iyi risk yönetimi uygulamalarıyla denetim altında tutulabilecek risk kaynaklarıdır. Borçlunun mesleki faaliyetinin veya karakterinin iyi analiz edilememesine, kredi teminatında hata yapılmasına bağlı olarak yaşanan sorunlar içsel faktörlere örnektir. Sağlıklı bir kredi riski yönetimi sürecine sahip olunması ve kredi portföyünün artırılıp riskin tabana

yayılması bu riskleri en aza indirecektir. Dışsal faktörler ise ortaya çıkmaları bankanın kontrolünde olmayan risk faktörleridir. Doğal afetler ve küresel ekonomideki dalgalanmalar bu faktörlere örnek gösterilebilir (Altıntaş, 2012, s.17–18).

Bankalar kredilendirme sürecinden başlayıp tahsil sürecine kadar çeşitli nedenlerle kredi riski ile karşı karşıya kalabilmektedir. Yanlış müşteri seçimi, sözleşmedeki eksiklikler, müşterinin mali gücünün yükümlülüğünü yerine getiremeyecek düzeyde olması, yüksek limitli kredi tahsisi, alınan teminatın yetersiz olması ve ekonomik faktörler nedeniyle krediler tahsil edilememe riski taşımaktadır. Hem kredi tahsil sürecindeki hatalar hem de gelecekteki beklenmedik durumlar nedeniyle krediler için risk her zaman vardır ve bunların birçoğunu engellemek mümkün değildir. Önemli olan karşılaşılan riskleri en iyi şekilde yönetebilmek ve zararlara karşı hazırlıklı olabilmektir (Mirza, 2006, s.44).

Kredi riskinin yönetimi bankacılıkta ayrı bir uzmanlık gerektirmektedir. Kredi riskinin yönetimi, kredilerin bir bütün olarak değerlendirildiği kredi portföyünün kalitesinin, banka hedefleri ve alınan risk ile uyumunun gözetildiği bir süreçten oluşur; ayrıca riskin belirlenmesi, ölçülmesi, izlenmesi, kontrolün sağlanması, raporlanması ve bu riskleri karşılamak için yeterli sermayenin ayrılması konusundaki faaliyetleri de kapsar (Küçüküsu, 2008, s.24).

Bankaların kredi portföyünde bireysel krediler birçok farklı kredi türünden oluşmaktadır. Farklı tür ve yapıdaki kredilerin ödenmeme olasılıklarının tahmin edilmesinin güçlüğü, kredi yönetimi stratejisinin temel sorununu oluşturur. Ödenmeme riski krediden krediye değişecektir. Bu nedenle de ödenmeme riskinin gözlemlenmesi ve ölçülmesi oldukça zordur (Tunay, 2012, s.55).

Bireysel kredilerin ticari kredilere göre daha az risk taşıdığı genelde kabul edilen bir görüştür. Ancak bu konudaki genel görüş konut ve taşıt kredileri için, bu kredilerde alınan malın karşılık gösterilip garanti edildiği, yani teminatın aynı teminat olduğu için kabul edilebilir. Bu yargı şahsi teminatlı krediler için bu şekilde genellenememektedir; çünkü bu diğer şahsi teminatlı bireysel kredilerde, temerrüde düşülmesi durumunda

haciz edilme veya eldeki malın veya menkulün elden çıkarılması bu kadar kolay veya çoğu zaman da mümkün olmamaktadır (Koyuncu ve Saka, 2011, s.116).

Sektör ile uyumlu ve istikrarlı bir yapı izleyen bireysel kredilerden kaynaklanan riskler, ticari kredilere nispeten daha kolay izlenebilmektedir. Bu durum, firmaların faaliyet gösterdiği sektördeki gelişmelerin, küresel ekonomik durum ve firma yöneticilerinin vasıflarının da dikkate alınması gerekliliğindedir.

Bireysel krediler küçük tutarda ve çok sayıda müşteriye kullandırıldığı için bankalar açısından riskin çeşitlendirilerek tabana yayılması aşamasında, kredi riski yönetiminin önemli araçlarından biri haline gelmektedir.

Bankaların iyi bir kredi yönetimine sahip olması hem karlılığın artmasına hem de kredi riskinin azaltılmasına etki etmektedir. Kredi tahsis, kredi izleme ve kredi değerlendirme gibi kredinin geri ödenmesi için önemli birimlerin birbiriyle uyumlu çalışması sonucu kredi riski en aza indirilebilir.

2.5. Kredi Arz-Talep İlişkisi

Kredi arzında görülen değişimler, finansal krizin bankaların kredi verme fonksiyonunu veya isteklerini etkilemesi sonucunda görülmektedir. Krizin ertesinde bankaların temerrüt riski, ekonomik aktivitenin yavaşlaması nedeniyle artış göstermektedir. Kredi riskinin artması ve kredi portföyünün kalitesinin, tahsili geciken krediler nedeniyle bozulması, bankaların risk algısını artırır ve kredi arzını azaltmalarına yol açar. Diğer taraftan tahsili geciken kredilerin artmaya başlaması ile birlikte bankaların ayıracakları karşılıklar artarken, bu durum sermayenin aşınmasına ve dolayısıyla kredi verme kabiliyetinin azalmasına neden olmaktadır. Finansal krizi takip eden dönemlerde, ülkemizdeki gibi banka ağırlıklı finansal sistemlerde bu durum banka kredilerine olan talebin azalmasına yol açarken kredi daralmasının daha da derinleşmesine neden olmaktadır (Yükseltürk, 2010, s.1). Bu süreçte mevduattaki çekiliş ihtimali de kredi kabiliyetini daha da olumsuz etkileyecektir.

Mudilerin, krizin belirsizliği nedeniyle paralarını çekme girişimi bir bankanın karşı karşıya kalabileceği en büyük risktir. Bu nedenle bankalar likit kalmaya çalışarak krizin olumsuz etkilerine karşı tedbirli olmaya çalışmaktadırlar; tedbirli olmak için de kredi arzını azaltmak ile mevcut para rezervlerini koruyarak hareket etmektedirler.

Banka kredi kanalının sağlıklı bir biçimde çalışması kritik bir öneme sahiptir. Tasarruf sahiplerinin paralarını bankada değerlendirmeme eğilimlerinin oluşması sonucu bankaya nakit girişi azalmakta ve bankalar kredi tahsislerinde azaltmaya gitmektedirler. Bunun sonucunda da ülke ekonomisinin tamamı etkilenebilmektedir.

Bankaların içerisinde buldukları devletin yapısı, müşterilerin alışkanlıkları, refah düzeyi gelir seviyesi gibi sosyo-kültürel özellikleri ile mevcut yasal düzenlemeler, uluslar arası bir bankanın farklı ülkelerde farklı düzeyde kredi arzını gerçekleştirmesine neden olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelere kredi arzı gelişmiş ülkelere göre daha az olmaktadır.

Ülkemizde bireysel kredilerin son yıllarda firma kredilerine göre hızlı bir şekilde arttığı görölmektedir. Yaşanan ekonomik istikrar gelecek dönem gelir ve tüketim belirsizliklerini azaltmış, düşük faiz ve enflasyon oranları ekonomik büyüme ile beraber krediye olan talebi canlandırmıştır. Tüketicinin canlanması, üretimin artması ve milli gelirin de artış göstermesi gibi olumlu koşullar, tüketici kredilerine erişim imkânının artması ile birlikte kredi talebinin artmasında önemli ölçüde etki etmiştir.

2001 krizini izleyen dönemlerde bankacılık sisteminin yeniden yapılandırılması, bankacılık faaliyetlerinin düzenlenmesine, bankacılık sistemin güçlenmesine ve yatırımların krediye aktarılmasını sağlamıştır. Ekonomik iyileşmeyle beraber ertelenmiş tüketimler gerçekleşmeye başladı ve devletin borçlanma ihtiyaçlarının azalması karşısında bankalar tüketici kredisi piyasasına daha fazla yönelmeye başladılar. Aynı dönemle nominal faiz oranlarındaki sert düşüşler, kredilere olan talebi canlandırmıştır (Aydın ve Şahin, 2011, s.50).

Tüketici kredisi faiz oranlarında yapılan indirimler, tüketici kredisi talebinin temel belirleyicilerindendir. Merkez Bankası, politika aracı olarak faiz faktörünü etkin

kullandığında, tüketici kredisi talebini etkileyerek bankacılık sektörünü önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Tüketici kredisinin asıl önemi, tüketim ve yatırım harcamaları üzerinden, milli gelir ve enflasyon gibi makro büyüklükleri etkileyebilen faktörlerden biri olmasıdır (İbicioğlu ve Karan, 2009, s.25-26).

Tüketiciler, kredi kararı verirken en çok faiz oranı faktöründen etkilenirler. Bireysel krediler piyasasındaki faiz rekabeti ve devlet ekonomileri faiz oranlarını belirleyici konumdadır. İnsanlar rasyonel düşünseler de anlık kişisel tercihlerine göre karar verseler de, kredi kararı verirken faiz oranı, kredi masrafı, peşinat, kredi süresi vb. faktörler, davranışlarında belirleyici olmaktadır (Dalğar vd. , 2011, s.316).

Gelecekteki sonuçları önemseyen kişilik yapısına sahip bireyler genellikle kredi kullanmaktan uzak durmakta, eğer kullanırlarsa da çoğunlukla gayrimenkul gibi geleceğe yönelik yatırımlar için kredi kullanmakta ve kredi vadesini de çok uzun tutmak istememektedirler. Anlık sonuçları önemseyen kişilik yapısına sahip bireyler ise daha çok tatil, eğitim gibi kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılamak için kredi kullanmakta ve uzun vadeyi tercih etmektedirler (Dalğar vd. , 2011, s.323).

2.6.Bireysel Kredi Ürünleri

Ekonomik gelişmeler ve bankacılık sektöründe yaşanan yoğun rekabet nedeniyle her geçen gün yeni ürünler tüketiciye sunulmakta ve bireysel kredilerin kapsamı genişlemektedir. Ayrıca bireysel kredilerin vade yapıları, para birimleri, teminat yapıları ve ödeme koşulları, piyasa koşullarına, yasal düzenlemelere ve bankaların kredi politikalarına göre farklılık göstermektedir.

Krediler farklı şekillerde sınıflanabilmekle birlikte bu sınıflamalar daha çok ticari kredi türlerini kapsamaktadır. Araştırmamızın konusu gereği bireysel krediler incelendiğinden, bireysel kredileri günümüzde banka uygulamalarında en çok kullanılan ve farklı teminat özelliği gösteren türlerine göre ayırım yapılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Teminat ile ilgili bilgilendirme sonraki bölümde yapılacağından bu bölümde kredi ürünleri hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

2.6.1. Konut Kredisi

Tüketiciler ekonomik güçleri yetersiz kaldığında, kredi veren kurumlardan genel ismiyle konut kredisi talep etmektedirler. Konut kredilerine “ipotekli konut kredisi” de denilmektedir. Konut sahibi olmak isteyenlere, bankalarca konut üzerinden tahsis edilerek, ipotek karşılığında uzun vadeli konut kredilerinin kullanılmasını öngören bir tür gayrimenkul finansman sistemi olan ipotekli konut kredisi, uzun vadeli konut edindirme sistemi olarak da ifade edilmektedir (Çelik ve Murat, 2007, s.32).

İpotekli konut kredisi, düşük faizli ve uzun vadeli bir kredi olması nedeniyle, çoğu kişinin idealindeki konuta ulaşmasını sağlayacak bir fırsat olabilir. Ayrıca gayrimenkul, ülkemiz şartlarında en güvenilir ve karlı yatırım araçlarından birisi olmuştur. Söz konusu konut kredileri, gayrimenkulün ipotek edilmesiyle kredi kullanılmaktadır.

Konut kredilerinin genel itibariyle özellikleri şunlardır:

- Teminat olarak, satın aldığınız evin ipoteği yeterlidir; ancak banka gerekli gördüğü takdirde ilave teminat talep etme hakkına sahiptir.
- Belirli ve düzenli bir geliri olan ve istihbaratı olumlu (mevcut banka ve diğer bankalar ile ilişkileri) olumlu olan gerçek kişilere kullanılır.
- Konut paket sigortası yapılır ve her yıl yenilenir.
- Zorunlu deprem sigortası yapılmaksızın kredi kullanılmaz.
- Bankanın veya kredi kurumunun, günün koşullarına göre belirlediği faiz oranları geçerli olur.
- Krediyeye konu olacak konutun tapu tescil tarihinin, kredi başvurusundan en fazla bir ay (30 gün) öncesi tarihi taşıması halinde konut kredisi başvurusu yapılabilir.
- Konut kredileri 3-240 ay vade aralığında kullanılabilirler (Vakıfbank, 2012)

Konut kredisi satışı ile faiz geliri, çapraz satış ile müşteri sadakatinin oluşturulması, sigorta prim geliri elde edilmesi ve müşteri hesabında mevduat bakiyesi kazanılması gibi faydalar amaçlanmaktadır. Teminatını temelde konutun ipoteği oluşturduğundan, konut kredileri aynı teminatlı kredilerdir.

2.6.2. Taşıt Kredisi

Bireysel anlamda taşıt kredisi, diğer bir adıyla otomobil kredisi, tüketicinin otomobil ihtiyacını karşılamada yetersiz kaldığı durumlarda, onlara bankaların veya diğer finans kurumlarının finansman temini sağlaması şeklinde ifade edilebilir. Taşıt kredileri sıfır km ve ikinci el otomobil kredileri şeklinde genellikle temelde iki çeşit olarak bankalarca tüketiciye sunulur. Sıfır km araçlarda aracın fatura bedelinin veya kasko değerinin (hangisinin dikkate alınacağı bankaya göre değişir) %80-%90'ına kadar sağlanabilir. Bu durum ikinci el araçlarda daha farklıdır. İkinci el araçlarda aracın belirli bir yaş aralığında olması ve uzman incelemesi raporunun olumlu olması gerekmektedir.

Taşıt kredisi ile müşteriler uzun vadede finansman ihtiyacı sağlayarak düşük faiz oranı ile borçlanabilmektedirler. Tercih edilen bankanın otomobil bayileri ile ilişkileri, istenilen araca kısa sürede ulaşılabilmesine katkıda bulunur. Banka da müşteri sadakatini kazanarak çapraz ürün satışı yapma imkânı bulabilir ve sigorta ile masraf ve komisyon geliri elde eder.

Taşıt kredilerinde bankalar teminat olarak, kredi talebinde bulunan bireyin yeterli gelire sahip olması şartı yanında en az bir kişinin kefaletini de isteyebilmekte ve banka ile birey arasında araç rehini sözleşmesi imzalanmaktadır. Taşıt kredisi, banka için riski az bir kredi çeşidi olup kredinin geri ödenmesinde bir sorun olduğunda taşıtın nakde çevrilerek kredinin kapatılması kolaylığı bulunmaktadır (Tutcuoğlu, 2010, s.37).

Taşıt kredisi, söz konusu aracın rehini karşılığı kullanıldığı için aynı teminatlı bir kredidir.

2.6.3. Taksitli İhtiyaç Kredisi (Tüketici Kredisi)

Tüketici kredisi, gerçek kişilerin ticari amaç dışında mal ve hizmet finansmanının sağlanmasına yönelik olarak genellikle bir defada kullanılan ve başlangıçta belirlenen faiz oranlarına göre geri ödenen bir kredi türüdür (Aydın ve Şahin, 2011, s.50).

Ülkemizde 1990'lı yıllarda kullanımı artan tüketici kredileri, özellikle 2000'li yıllarda çok yaygın olarak kullanılan bir kredi türü olmuştur. Tüketici kredilerinin bu kadar yaygınlaşmasında 1980'li yıllarda piyasaya giren banka kartlarının ve kredi kartlarının büyük etkisi olmuştur.

Tüketici kredileri kişilerin kredi değerliliğine bağlı olarak belirlenen limitler dâhilinde kullanılmaktadır. Kişilere nakit olarak sunulan veya hizmet olarak da (katılım bankaları tarafından) sunulabilen tüketici kredileri her geçen gün artan bir ilgiye sahiptir.

Uygulamada ismi genellikle taksitli ihtiyaç kredisi (TİK) olarak kullanılan ihtiyaç kredisi küçük kredi tutarları ile çok sayıda müşteriye hitap ederek riskin azaltılmasında ve müşteri sadakatinin sağlanmasında kredi veren kuruma büyük fayda sağlar. Tüketicilerin de acil nakit ihtiyaçlarının karşılanmasında en çok kullanılan bireysel kredi ürünlerindedir. Hedef kitlesi güvenilirliği yüksek olan mevcut veya potansiyel bütün müşterilerdir.

İhtiyaç kredisini, 18 yaşını doldurmuş, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve gelirini belgeleyebilen memur, işçi ve emekliler ile avukat, mühendis, doktor, mali müşavir gibi diploması ile iş yapan serbest meslek sahipleri de faydalanabilmektedir. Tüketicilerin aniden oluşan finansman ihtiyaçlarını hızlı bir şekilde karşılayabilmekte, tanıdık kişilerden yardım istemek yerine kurumsal destek almanın rahatlığını oluşturmaktadır. İhtiyaç kredilerinde vade 60 aya kadar yapılabilmekte ve ödemeler 3 aylık ve 1 aylık geri ödeme seçenekleriyle yapılabilmektedir.

Günümüzde konut ya da taşıt almak için finansmana ihtiyaç duyan tüketiciler, ellerindeki birikimlerinin bu finansman ihtiyacının büyük bir kısmını karşılaması durumunda eksik kalan tutar için, konut ve taşıt kredisi yerine, daha az masraf ödeyeceklerinden ihtiyaç kredisi kullanmayı tercih etmektedirler.

2.6.4. Kredili Mevduat Hesabı (KMH)

KMH hesabı, vadesiz mevduat hesabımızda yeterli miktarda para olmadığında kredi bakiyesi dâhilinde eksi bakiyeye düşebilen bir hesaptır. Hesap eksi bakiyedeysen KMH'ın bağlı olduğu hesaba herhangi bir para girişi olduğunda hesap otomatik olarak, yatırılan miktar kadarıyla krediyi kapatacaktır. KMH'a sadece kullanılan gün kadar faiz işler ve yalnızca işleyen faizi ödeyerek, anapara ödemelerinden kredi kullanılmaya devam edilebilir. Oluşan faiz devre sonunda hesaplanarak hesaba borç kaydedilir. Devreler genellikle aylık olarak belirlenir. Anapara istenildiği zaman kapatılabilir.

KMH'ndan, ilgili bankada veya farklı bir bankada bulunan hesaplara düzenli havale veya EFT (elektronik fon transferi) talimatları verilebilmekte, böylece müşterinin diğer bankalarda işlem yapma süresi kısaltılmaktadır. KMH'na otomatik ödeme talimatı verilerek fatura ve kurum tahsilâtları otomatik olarak yapılabilmektedir.

KMH ile tüketici düzenli ödeme ve otomatik fatura ödeme talimatları için sürekli hesap bakiyesini kontrol etmesi gerekmez; çünkü hesapta bakiye olmadığında eksik kalan tutar KMH limitinden kapatılacaktır. Müşteri, KMH hesabından kredi limiti çekmek istediğinde bu işlemi şubelerin dışında Otomatik Vezne Makinaları (Automatic Teller Machine-ATM) 'ndan da yapabilmektedir.

2.6.5. Kredi Kartı

Kredi kartı, mal veya hizmetlerin nakit veya çek kullanılmadan satın alınmasını sağlayan bir ödeme aracıdır. Kredi kartında kart ihraç eden kuruluş kartın limitini

belirler, bu limiti kullanmak veya kullanmamak tamamen tüketiciye aittir (Akipek, 1999, s.186–187).

Kredi kartı, kredi kartını veren banka veya kuruluşun açtığı krediye bağlı olarak kart sahibinin gereksinim duyduğu mal veya hizmeti, o anda bir ödeme yapmadan satın almasına ve bedelini daha sonra ek ödeme sorumluluğu yüklenmeksizin ödeme yapmasına imkân tanıyan bir ödeme aracıdır (Çavuş, 2006, s.174).

Kredi kartlarında üç taraf mevcuttur; kart ihraç eden kurum (banka), üye iş yeri ve kart hamilidir (tüketici). Kart hamili satılan mal veya hizmetin bedelini üye işyerine kart ile tek seferde veya taksitli olarak öder. Üye işyeri, yapılan ödeme taksitli de olsa, belirli bir valör ile parasını peşin alır. Kart hamili ilgili bankaya borcunu peşin veya taksitle, kredi kartı ekstresinde belirtilen son ödeme tarihine kadar ilgili bankaya öder. Bu üçlü alım satım ilişkisinde banka aracılık görevini yerine getirir, üye işyeri de tahsilât riskini bankaya devretmiş olur.

Kart ihraç eden kurum diğer finans kurumları da olabileceği gibi Türkiye’de bu rolü bankalar üstlenmiştir. Bankalar anlaşma sağlanan üye iş yerleri ile imzalanan sözleşme gereği tüketici adına üye iş yerine ödeme yapar, tüketici de sözleşme tarihinde bir seferde veya taksitlendirilmiş olarak bankaya mevcut borcu belirli vadelerde öder.

Kredi kartının bankalar açısından günümüzde en büyük faydası bankanın kurumsal imajını büyük ölçüde temsil etmesidir. İyi bir pazarlama stratejisi ile tüketiciye ulaştırılan kredi kartı ürünü bankanın marka değerini arttırır. Bankalar kredi kartı ile kredi plasmanlarını büyük ölçüde tabana yayarlar; bu şekilde bankalar riski büyük ölçüde dağıtma imkânı bulur. Bankanın karlılığını arttıran bir ürün olmasında, üye iş yerlerinden komisyon geliri ve ödenmeyen veya geç ödenen hesap özetlerinden gelen faiz tutarı önemli ölçüde etkilidir (Senseven, 2010, s.51).

Kredi kartı kullanım hacmi ve kültürü, ekonomik gelişmişliğin göstergelerinden biri olup bireylere, firmalara, bankalara ve ülke ekonomisine önemli ölçüde fayda sağlar. Bu faydaları şu şekilde özetleyebiliriz:

- Kart hamili açısından, karşılıksız olarak belirli bir süreliğine kredi sağlar.
- Emniyet açısından fayda oluşturur; çünkü nakit para taşınması gerekliliğini azaltır, bu sayede de paranın çalınma riski de azalmış olur.
- İş yerleri bireye, parası olmasa da satış yapabilmekte, çek ve senetteki ödenmeme riskinden büyük ölçüde kurtulmaktadır.
- Bankalar kredi kartı hizmetinden dolayı belirli bir komisyon almaktadırlar.
- Yapılan işlemler sisteme kaydedilerek güvenlik sağlanmakta ve paranın yıpranma payı azalmaktadır.
- Yabancıların kullandıkları kredi kartları da ülkemize önemli bir döviz girdisi sağlamaktadır.
- Çok sayıda müşteri kitlesine hitap ettiği için, kredi riskinin tabana yayılmasını sağlar ve bankalar açısından riski azaltır. Ayrıca çok sayıda müşteriye ulaşabilme özelliği ile etkili bir reklam aracıdır.
- Kart hamilleri gelecekteki gelirlerini harcama imkânı bulurlar.
- Kredi kartı kullanımı ticareti canlandırır ve kayıt dışı ekonominin önlenmesine büyük katkı sağlar.

Tüketici açısından kredi kartının en önemli özelliği kolay kullanılabilirlik ve acil nakit ihtiyacını karşılayabilmesidir. En az bunun kadar önemli bir diğer konu ise, belirli bir limit içerisinde ve belirli borç ödeme tarihi aralığında kullanıldığında bir tür faizsiz kredi sağlamış olmasıdır. Harcama bedelinin tamamının son ödeme tarihinde ödenmesi durumunda faizsiz kredi kullanma imkânı sağlanmış olur.

Üye işyerleri açısından kredi kartları ile borcun ödenmeme riski ortadan kalkar ve alışverişin daha hızlı yapılmasına yardımcı olur.

Kredi kartı tahsilâtları şubelerden yapılabilmekle birlikte, bir vadesiz hesaba veya KMH'na otomatik ödemeye tanıtılarak, internet bankacılığı kanalıyla, ATM'lerden veya diğer banka hesaplarından EFT yapılması yoluyla sağlanabilmektedir. Faizlendirme işlemi hesap kesim tarihinden itibaren başlamaktadır. Günümüzde kredi kartları ile düşük faizle ve kredi kartının limiti dâhilinde taksitli nakit avans çekilebilmekte, bu da küçük tutarlı tüketici kredilerinin çoğu zaman yerini almasına neden olmaktadır.

Türkiye'de kredi kartı kullanımını gelişmiş ülkelere göre daha geç yaygınlaştırmıştır. Ülkemizde kredi kartı kullanımı, 1968 yılında Setur Diners Club Kredi Kartları Turizm A.Ş. tarafından çıkarılan Diners Club'tır. 1980'li yıllarda kartlar lisans sözleşmeleriyle bankalarca çıkartılmaya ve yaygın bir uygulama alanı bulmaya başlamıştır. Daha sonraki yıllarda kredi kartı kullanımını her yıl artış göstermiştir. 2012 yılı itibariyle Bankalar Arası Kart Merkezi (BKM)'ne üye 26 banka kredi kartı piyasasında yer almaktadır (Tekirdağ, 2009, s.7). Bu gün tüm dünyada en yaygın olarak kullanılan kredi kartları Visa, MasterCard, American Express ve Diners Club kartlarıdır.

2.7. Bireysel Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi

Son yıllarda en önemli bireysel bankacılık ürününü temsil eden bireysel krediler, rekabetin de arttığı bir ortamda, daha baskıcı bir şekilde pazarlanmaya çalışılmakta, bu pazarlama aşamasında da bireysel kredi taleplerinin değerlendirilmesinin sağlıklı yapılmasının önemi artmaktadır.

Mevduat bankaları arasındaki rekabetin oldukça yoğun olması sebebiyle kredi değerlendirme bu kuruluşlar için hayati öneme sahiptir. Her geçen gün daha fazla hizmet veren finansal kurumlar daha etkin ve verimli stratejiler geliştirmek için çaba sarf etmekte, bu nedenle farklı yapıda kredi değerlendirme modelleri geliştirmeye çalışmaktadırlar (İnce ve Aktan, 2010, s.86).

Türkiye'de kredi bilgileri Kredi Kayıt Bürosu (KKB) 'nda, karşılıksız çek ve batık kredi bilgileri kara liste olarak Merkez Bankası'nda takip edilmektedir. Kara liste, bankalar ve özel finans kuruluşlarının zamanında ödenmediği için zarar niteliğindeki

krediler hesabına aldıkları, kredilerin sahiplerine ait bilgileri içermektedir. Bankalar kara listede yer alan müşterilerin kredi taleplerini reddetmektedir. Kredi kayıt bürosu ve merkez bankası aracılığıyla bütün bankalar bu bilgilere erişebilmektedir. Her banka aynı bilgiye erişebilmesine rağmen, bu bilgiyi farklı şekillerde kullanıp farklı kararlar verebilmektedir. Bu farklılık, her bankanın almak istediği risk derecesinin farklı olmasından kaynaklanmaktadır (Çelik ve Murat, 2007, s.33).

Yapılan bazı araştırmalarda bankaların müşterilerine kullandığı bireysel kredilerde temerrütlerin daha az yaşanması için bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalara göre bayanların erkeklere göre daha az temerrüde düştüğü, bireysel kredi kullandırırken 35–55 yaş aralığının tercih edilmesi gerektiği, meslek gruplarından diplomalı serbest meslek (doktor, avukat, mali müşavir vb.) meslek sahiplerine daha çok önem verilmesi gerektiği, konut sahipliğinin dikkate alınmasına ve bekar müşterilere kredi kullandırırken daha titiz davranılması ve özen gösterilmesi gerektiği sonuçlarına varılmıştır (Aydın ve Şahin, 2011, s.57). Bunların yanı sıra kişilerin eğitim seviyesi, varlık birikimleri, yaşadıkları hane halkındaki bireylerinin sayıları, kredi başvurusunun yapıldığı coğrafi kesimin gelir yapısının yüksek olması gibi bazı faktörler de kredi talebi ile doğru orantılıdır.

Bireysel kredi taleplerinin değerlendirilmesi sürecinde günümüz bankacılık uygulamalarında dikkat edilmesi gereken konular şunlardır:

1. Kimlik tespiti ve teyidi
2. Gelir tespiti ve işyeri teyidi
3. Sigortanın istikrarı ve sürekliliğinin teyidi
4. Diğer bankalar ile ilişkiler, müşterinin güvenilirliği
5. Müşterinin ikametgâhının Türkiye’de olması

2.7.1. Kimlik Tespiti ve Teyidi

Bireysel kredi ürünleri başvurularında kredi türlerine göre gerektiğinde başka belgeler de istenebilmekle birlikte ilk olarak müşterin kimliğinin tespiti esastır. Kredi başvurularında geçerli belgeler nüfus cüzdanı, sürücü belgesi ve pasaporttur. Bu üç

belgeden herhangi birinin ibrazı, başvuru aşamasında yeterlidir. İbraz edilen kimlikte tahrifat varsa, ayrıca bahsettiğimiz kimlik türlerinden herhangi biri ikinci bir kimlik olarak talep edilebilmekte, bunun yanında varsa mesleki kimlik de talep edilebilmektedir.

Günümüzde artan dolandırıcılık olaylarında kullanılan sahte kimlikler nedeniyle kimlik tespitinde azami dikkat gösterilmesi gerekmektedir. Kimlik tespitiyle birlikte, müşterinin yaşının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Başvuru yapan müşterinin 18 yaşını doldurmuş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması gerekmektedir. Bankadan bankaya değişebilmekle birlikte genel olarak 18–70 yaş arasında olunması tercih edilmekte, yaş haddinden dolayı sigorta yapılamıyorsa (70 yaş) sigorta kapsamı dışındaki müşterilerin tespiti de oldukça önemlidir.

2.7.2. Gelir Tespiti ve İşyeri Teyidi

Gelir tespitinde ilk olarak maaş bordrosu veya müşterinin maaş aldığına dair işyeri yazısı talep edilmekte, bu belgede de firmanın imzaya yetkili yöneticisinin veya birim yöneticisinin imzası aranmaktadır. Bu imza da imza sirkülerindeki imza ile karşılaştırılmaktadır. Emekli müşterilerden ise genelde gelir belgesi istenmemekte, emekli gelirinin tespiti sosyal güvenlik kurumunun internet adresinden yapılmaktadır.

Gelir tespitinde araştırılması gereken diğer bir husus ise ilgili iş yerinden teyit alınmasıdır. İşyeri teyidi özel sektör ve kamu çalışanları için geçerli olup, emeklilerde bu şart aranmamaktadır. Eğer müşteri emekli ise ve aynı zamanda da bir kurumda çalışmaya devam ediyorsa, çalıştığı iş yerinden aldığı maaşı ek gelir olarak krediye dâhil edebilmemiz için bu gelirden işverenin sigorta destek primini ödüyor olması gerekmektedir.

Müşterinin mali durumu, kredi talebinin değerlendirilmesinde kilit rol oynamaktadır.

2.7.3. Sigortalılık ve Sürekliliğinin Teyidi

Müşterinin sigortasının düzenli olarak yatırılıyor olması ve sürekliliği, müşterinin gelirinin de sürekliliğini ve güvenilirliğini göstermektedir. Sigortalılıkta arana süre bankadan bankaya farklılık gösterebilmektedir. Bankacılıkta sigorta zorunluluğu özel sektör çalışanlarında aranmakta, emekli sandığını bağlı olduklarından ve bu nedenle maaş belgesi ve iş yeri teyidi yeterli olduğundan kamu çalışanlarında aranmamaktadır. Emeklilerde ise daha önce de değindiğimiz aynı zamanda bir kurumda çalışıyor olmaları ve bundan elde edilen gelirin ek gelir ileri sürülmesinde sigorta destek priminin işveren tarafından ödeniyor olmasının tespiti gerekir.

Sürekli iş değiştiren veya yarı zamanlı çalışanların ödeme gücü riskli görüldüğünden, kredi başvurularının kabul edilmesi zorlaşmaktadır. Bu durumun tespiti de sigorta dökümünün incelenmesi ile mümkündür.

2.7.4. Diğer Bankalar ile İlişkiler, Müşterinin Kredibilitesi:

Diğer bankalar ile ilişkiler, müşterinin güvenilirliğinin değerlendirilmesinde göz önüne alınan en önemli hususlardan biridir. Müşterinin diğer bankalardan kullanmış olduğu kredilerdeki geri ödeme performansı, geç ödemelerin veya kanuni takibe alınmış kredi ürününün olup olmaması, diğer bankalara olan toplam kredi borcu, toplamda diğer bankalara aylık ödenen taksitler ile gelirin birbiri ile olan orantısı kredi talebinin sonuçlandırılmasında büyük önem teşkil etmektedir.

2.7.5. Müşterinin İkametgâhının Türkiye’de Olması

Bireysel kredi talebinin değerlendirilmesinde, müşteri ile iletişimin sağlanabilmesi açısından diğer önemli bir konu, tüketicinin Türkiye’de ikamet ediyor olmasıdır. İkametgâhın tespiti bankalar açısından, nüfus müdürlükleri ile ortak

ulaşılabilen Mernis kayıtlarından yapılabildiği gibi bunun mümkün olmadığı durumlarda müşteriden ikametgâh belgesi veya fatura örneği istenmesi şeklinde de yapılabilmektedir.

Bunların yanı sıra aynı teminatlı kredinin konusunu oluşturan ürünün ve teminatının kredi değerlendirilmesine uygun olması gerekmektedir. Birinci el taşıt kredileri hariç, ikinci el araç kredilerinde birçok banka aracın belirli bir yaş aralığında olmasını tercih etmekte ve aracın uzman incelemesine göre krediyi kullandırma kararını belirlemektedir. Konut kredilerinde de kredi konusunun konut vasfını taşıması, uzman incelemesi raporuna göre de değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gereken faktörler 5C olarak da bilinmektedir. Bu prensipler şunlardır: (Demir, 2006, s.31).

- Karakter (Character)
- Kapasite (Capacity)
- Sermaye (Capital)
- Teminat (Collateral)
- Koşullar (Conditions)

Kredi değerlemesi yapılırken bu ilkelerin hepsi de müşteride aranmalıdır. Eğer bu prensipler açısından müşterinin durumu sadece birine bile uymasa, kredi kullandıran banka, kredi riski ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Karakter (Character): Kredi tahsisi yapılırken müşterinin borcunu, borcun son taksitine kadar düzenli ödeyeceği varsayımı ile yapılır. Karakter en doğru şekilde, müşterinin diğer bankalar ile olan ilişkilerinden KKB istihbarat bilgilerinden elde edilebilir. Kişinin borcunu ödeme kültürü, itibarını ve ödeme ahlakını temsil eder. Daha önce borcunu ödemiş olan kişi bu davranışını sürdürme potansiyeline sahiptir. Bu

nedenle diğer bankalar ile ilişkilerinde aksama veya kanuni takip durumu olmuş olan muişterilerin durumu incelenirken daha titiz davranılmalı, gerekirse ek teminat istenmelidir.

Kapasite (Capacity): Kapasite muişterinin kredi borcunu oğeyebilme gucunun tarafsız olarak değerlendirilmesidir. Muişterinin borcunu oğeyebilme gucunu oluşturan unsurlar, aylık maaş tutarı, ek geliri (kira geliri vb.), aile geliri, sahip olunan mal varlığı olarak sıralanabilir. Kısa vadeli kredilerin aylık oğemeleri de aynı oranda büyük olacağından veya uzun vadede daha küçük tutarlarda taksit tutarları oğeneceğinden kapasite ile kredinin vadesi birbiriyle yakından ilgilidir.

Sermaye (Capital): Sermaye ticari bir terim olmakla birlikte, bireysel krediler açısından değerlendirildiğinde kişinin mal varlığını ifade etmektedir. Kişinin mal varlığı, kredinin temerrüde duişmesi durumunda tahsilâtın sağlanacağı guvenceyi ifade eder. Bu bakımdan sermaye gerektiğinde paraya çevrilebilmesi önemlidir. Sermayenin likiditesi olan varlıkları da iğermesi, kredi riskini azaltmada banka açısından faydalı olabilmektedir.

Teminat (Collateral): Teminat, işlerin kötüye gitmesi durumunda bankanın verdiği paranın geri alınabilmesini sağlayan bir tür guvencedir. Risk ve teminat birbiriyle doğru orantılı kavramlardır. Risk arttıka alınması gereken teminat da artış gösterir. Aynı teminatlđ kredilerde teminat krediye konu olan konut veya taşıtın kendisidir. şahsi teminatlđ kredilerde de kişinin geliri, mal varlığı, kefalet ve hayat sigortası unsurlarının bir veya birkaçının birlikte dikkate alınmasıdır.

Koşullar (Conditions): Muişteriler beklenmeyen ekonomik koşullardan, kendi çevresel veya özel faktörlerden etkilenebilirler. Kredi taleplerinin değerlendirilmesi aşamasında karakter, kapasite, sermaye ve teminat prensiplerinin yanında ülke ekonomisi koşulları başta olmak üzere muişterinin çalıştığı sektörün geleceği gibi diğer koşullarda olası olumsuz ihtimaller de göz önüne alınmalıdır.

3. Bireysel Kredilerde Teminat Sınıflaması

Bankacılık kredi uygulamalarında her zaman risk mevcuttur. Bu risk kredinin zamanında geri dönmemesine veya tahsilâtının tamamen imkânsızlaşmasına karşılık gelir. Teminat ile bu risk en aza indirilmeye çalışılmaktadır. Kredinin teminatını borçlunun mal varlığı ile ileride elde edeceği muhtemel gelirlerden (kira geliri vs.) oluşmaktadır. Bunun yanı sıra üçüncü bir kişinin de kendi mal varlığını ortaya koyarak kredi alana kefil olması da mümkündür.

Kredinin teminatı, borçlunun temerrüde düşmesi ve kredinin artık sorunlu bir kredi durumuna gelmesi sürecinde önem kazanmaktadır. Şahsi teminatlarda temerrüt durumunda kredinin tahsil edilebileceği düşüncesi aynı teminatlı kredilere göre daha yüksektir. Ancak bu noktada, aynı teminat eğer kısa sürede nakde çevrilemeyecek bir yapıda ise teminatın da bir önemi kalmayacaktır.

Bireysel kredileri teminat alınıp alınmamasına göre sınıflandıracak olursak “açık kredi” ve “teminatlı kredi” olarak ikiye ayırabiliriz. Teminatlı krediler ise “aynı teminatlı krediler” ve “şahsi teminatlı krediler” olarak iki kısımda incelenmektedir. Şahsi teminat, kişinin mal varlığı ve geliriyle, aynı teminatın konusunu menkul blokesi veya rehini ile gayrimenkul ipoteği oluşturur (Akipek, 1999, s.207). Açık kredilerin şahsi teminat içerisinde değerlendirilmesine daha sonra değinilecektir.

Teminat türleri genelde aşağıda da belirtileceği türlerde sınıflandırılabilir:

3.1. Şahsi Teminatlar

Şahsi teminatların borçlu dışında üçüncü kişilerden edebilmesi en önemli özelliğidir. Şahsi olarak teminat veren kişi alacaklıya karşı tüm mal varlığı ile sorumlu olacaktır. Şahsi teminat olarak uygulamada ilk akla gelen kefalettir. Kefaletin yanı sıra kredi hayat sigortası da bu araştırmada şahsi teminatlar kapsamında değerlendirilmiştir.

3.1.2. Kefalet

Kefalet, borçlunun borcunun tamamını veya bir kısmını ödeyemeyecek duruma gelmesi halinde, bir veya birden fazla kişinin, mevcut borç riskini bizzat tüm mal varlıkları ile, birlikte veya birbirlerinden bağımsız olarak üslenmeleri durumuna karşılık gelmektedir.

Kefaletin geçerli olabilmesi için sözleşmenin yazılı şekilde yapılması ve sözleşmede kefil olunan tutarın belirtilmesi gerekmektedir.

Kefalet üç şekilde karşımıza çıkar:

- Adi Kefalet
- Müteselsil Kefalet
- Birlikte Kefalet

3.1.2.1. Adi Kefalet

Adi kefalet, borçlunun borcunun gereklerini yerine getirememesi durumunda kefile başvurulabildiği kefalet türüdür. Adi kefaletin en önemli özelliği, asıl borçlunun borcunu ödeyemeyeceğinin tespiti veya borcu temin için alınan rehin veya ipotek paraya çevrilmeden kefile başvuruda bulunulamamasıdır (Pellumbi, 2006, s.30).

3.1.2.2. Müteselsil Kefalet

Müteselsil kefalette asıl borçluya müracaat edilmeksizin de veya varsa rehinin paraya çevrilmeksizin de kefile başvurulabilmesini ifade etmektedir. Burada borçlu, adi kefalettaki gibi önce borçluya sonra da kefile başvurabilmesi durumu yoktur, alacaklı

isterse borçluyu isterse kefilî icra takibine konu edebilir (Oy ve Güngöler, 2008, s.38). banka uygulamalarında en çok kullanılan ve en etkili kefalet türüdür.

3.1.2.3. Birlikte Kefalet

Aynı borca birden fazla kefilin kefil olması durumudur. Birlikte kefalet, adi birlikte kefalet ve müteselsil birlikte kefalet olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Adi birlikte kefalette bölünebilen bir borç söz konusudur ve kefillerin bu borcun ne kadarına kefil oldukları belirlenmiştir. Müteselsil birlikte kefalette ise bütün kefiller borcun tamamından müteselsilsen sorumludurlar. Alacaklı burada borcu tahsil etmek için ister borçluya isterse herhangi bir kefile başvurabilecektir.

1.3.3. Kredi Hayat Sigortası

Ülkemizde uygulamada en çok tercih edilen kredi hayat sigortası yapılmasıdır. Başlangıçta sigorta bedeli, kredi taksitlerinin tüm tutarlarının toplamı içerisine dahildir ancak borçlu taksitleri ödedikçe sigorta bedeli için ödenen prim de giderek düşer. Sigorta priminin bu şekilde taksitlerin içerisine dahil edilmesinin dışında, kredi açılırken peşin olarak bir seferde tahsili de mümkündür. Bu sigorta sayesinde borçlunun hayatını kaybetmesi durumunda herhangi bir sorunla karşılaşmadan, banka borcunu sigorta şirketinden tahsil etmekte, böylece borçlunun mirasçıları da mevcut kredi borcunu ödemekten kurtulmaktadır.

3.2. Aynı Teminatlar

Aynı teminatı kısaca, kredi alacağı için menkul veya taşınmazın teminat gösterilerek kredi borcunun güvence altına alınmasıdır.

3.2.1. Rehin

Menkul rehini bireysel kredilerdeki uygulamalarda taşıt kredilerinde kullanılan bir teminat türüdür. Rehine ilgili taşıtın tescili zorunludur ve rehin yapılarak teminata alınacaksa tescile rehin bilgisinin yazılması gerekmektedir. Rehine konu olan taşıtlar,

taşınır motorlu araç ve iş makineleridir (Pellumbi, 2006, s.78). Kredi tamamen ödendikten sonra alacaklı, tescil makamına bildirimde bulunarak rehini kaldırır, bu şekilde taşıtın mülkiyeti de kullanım hakkı da borçluda kalmış olur.

3.2.2. İpotek

İpotek, borç verenin alacağını güvence altına almak için borçlunun veya üçüncü bir kişinin taşınmaz mülkiyeti üzerine, alacaklının alacağını geri alamadığı durumda ipoteye konu olan malı sattırıp, satış bedelini alacaklıya ödenmesine imkân tanıyan aynı bir haktır. Borcun ipotekle teminat altına alınabilmesi için bu taşınmazın tapu siciline kayıtlı olması gerekmektedir. İpotek veren borçlu tüm mal varlığı ile sorumludur. Yani ipoteye konu taşınmaz mal satılıp alacaklıya ödendikten sonra bir borç bakiyesi kalıyorsa borçlunun diğer mal varlığından bu borç tahsil edilir. (Pellumbi, 2006, 129).

Mevcut alacakları teminat altına almak için konulan ipotek anapara ipoteğidir. İleride doğacak veya doğması muhtemel alacaklar için konulan ipotek ise üst sınır ipoteğidir.

Belli bir alacağı güvence altına almak için ipotek konuluyorsa anapara ipoteği tesis edilecektir. Alacağın miktarı belli değilse, gelecekte oluşması ihtimali bulunan alacaklar teminat altına alınmak isteniyorsa üst sınır ipoteği tesis edilecektir. Üst sınır ipoteğinde anapara ipoteğinden farklı olarak alacakların bütün isteyebilecekleri (anapara, faiz, takip giderleri vs.) bu üst sınırı aşmayacak şekilde güvence altına alınmış olur (Oy ve Güngöler, 2008, s.43).

Literatürde bireysel kredi teminatı genelde iki kısımda incelenmiştir. Bunlar daha önce de değindiğimiz üzere açık krediler ve teminatlı kredilerdir. Uygulamada kredi tahsisinde tüketicinin kredi kullanılabilirliğine bakılarak gerekli durumlarda kefalet istenmekte, hayat sigortası yapılabilmekte veya mevduat rehini yapılabilmektedir. Mevduat rehini uygulamada pek rastlanmadığından bu araştırmada değinilmemiştir. Bu sayılanlar taksitli ihtiyaç kredilerinde uygulanmakta olup kredi kartı ve KMH ürünlerinde uygulamada yer almamaktadır.

Araştırmamızda teminattan maksat, kredinin riskinin azaltılmasıdır. Konut ve taşıt kredilerinde temerrüt oluştuğunda, otomobil veya konuta el konularak bunların satışı ile kredi riski önemli ölçüde azaltılabilmektedir; ancak diğer bireysel kredi türlerinde ise müşteri, mal varlığı ile sorumlu olduğundan, varsa müşterinin mal varlığına başvurulmakta veya varsa kefile başvuru şeklinde tahsilât yapmaya çalışılmaktadır. Bu tahsilât sağlama yöntemleri, otomobil ve konut kredilerinden yapılan tahsilâtlara göre çok daha zordur.

Açık kredi teminatsız kredi olarak belirtilse de aslında şahsi bir teminatın kaynağını oluşturur. Açık kredilerde kefalet veya hayat sigortası istenmese de tüketici aldığı borca karşılık tüm mal varlığı ve geliri ile sorumludur. Bu nedenle açık kredinin teminatı da kefalet ve hayat sigortası ile aynı sınıflamada yani şahsi teminat olarak değerlendirilmelidir. Bankalar açık kredi kullanırken gerekli incelemeleri yapmakta, kişinin hangi sektörde ne kadar süre ile çalıştığı, kariyer durumu, gelirin sürekliliği, ek gelirleri, aile gelirleri, konut ve taşıt sahiplik durumları gibi unsurlar da göz önüne alındığından çoğu zaman kefile gerek kalmadan, bazen sadece hayat sigortası yapılarak kullanılmaktadır.

Bazı yazarlar tarafından, her ne kadar açık kredinin uygulamada kullanılmadığı, en az bir kefilin tercih edildiği belirtilse de uygulamada, kredi kullandırım şartlarının güvencesi sağlanıyorsa (maaşını ilgili bankadan alıyor olması, sigortalılık süresi, işyeri teyidi vs.) müşterinin beyanıyla ve imzasıyla açık kredi kullanılması oldukça yaygındır. Günümüzde bankacılık sektöründeki rekabet ortamı da bunu gerektirmektedir. Bu nedenle açık kredinin bu derecede yaygın olmasından dolayı diğer kredilerin teminat durumu göz önüne alırsak, konut ve taşıt kredilerinin dışındaki kredi türlerinin teminatına “şahsi teminat”, konut ve taşıt kredilerindeki teminat türlerini de “ayni teminat” olarak isimlendirmek uygun görülmüştür.

Bu araştırmada mevduat bankalarında uygulanan yöntem göz önünde bulundurulmuştur. Türk bankacılık sektörünün çok az bir yüzdellik dilimini temsil ettiğinden, kalkınma ve yatırım bankalarının uygulama ve yöntemleri göz ardı edilmiştir.

Taksitli ihtiyaç kredilerinde menkul rehini ve gayrimenkul ipoteği de teminat olarak alınabilmekle birlikte, bu teminata alma yönteminin, hem pek çok formaliteyi gerektirmesi hem de kredi verene ek işlem yükü getirdiği, diğer yönlerden de kredi alanı korkutucu ve kredi almaktan caydırıcı bir uygulama olduğu için tercih edilmemektedir. Bu nedenle teminat türlerine göre kredilerden bahsederken bu durum göz ardı edilmiştir, tüketiciler de şahsi teminatlı krediler içerisinde sınıflandırılmıştır.

4. Türk Bankacılık Sektörü ve X Bankası Örnek Uygulaması

4.1. Amaç

Yapılan araştırmada bireysel kredilerdeki teminat türlerinin (aynı ve şahsi teminat) kredilerin bankaya geri dönüşlerini etkileyip etkilemediği ve kredilerin takibe alındıktan sonra tahsilât aşamasında bu teminat türlerinin bir etkisi olup olmadığı sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır.

4.2. Kapsam

Belirlenen amaç doğrultusunda mevcut kredi bakiyeleri ve takipteki kredi bakiyeleri BDDK sektör verilerinden ve X Bankası verilerinden 2008–2011 yıllarını kapsayacak şekilde temin edilmiştir. (bu çalışmada takibe alınan krediler ile kastedilen, temerrüde düşen kredilerdir). Takibe alınan kredilerin geri dönüşlerinin incelenmesinde ise sadece X bankası verileri analiz edilmiştir; bu veriler de 2008–2010 yıllarını kapsamaktadır. Türk bankacılık sistemindeki takibe alınan kredilerin tahsilât bilgilerinin yayınlanmıyor olması bu araştırmanın en önemli kısıdını oluşturmaktadır.

Türk Bankacılık Sektör verileri yanında, bu sektörde faaliyet gösteren bir bankanın verileri de incelenmiştir. Banka bilgilerin gizliliği ve ticari sırlarının korunması açısından banka ismi saklı tutulmuştur ve bu araştırmada ilgili banka X Bankası olarak isimlendirilmiştir.

Türk Bankacılık Sektörünün aktif büyüklüğü açısından %92'sini mevduat bankaları, diğer %8'lik kısmını ise kalkınma ve yatırım bankaları oluşturmaktadır. Sektörde 2012 yılı itibariyle 48 banka, yaklaşık olarak 10900 şube ve 200.000'e yakın personel sayısı ile faaliyetini sürdürmektedir (BDDK, 2012, s.5).

X Bankası, Türkiye'de faaliyet gösteren kamusal sermayeli bir mevduat bankasıdır. Gerek aktif büyüklüğü, gerekse sektör içerisinde bireysel kredilerdeki payının büyüklüğü göz önüne alınırsa, sektör verileri değerlendirmesinden sonra X

bankasının verilerinin de değerlendirilip sektör verileri ile karşılaştırılması, bireysel kredilerin geri dönüşünde teminatın türünün etkili olduğu görüşünün daha sağlam temellere oturmasını sağlayacaktır.

4.3. Yöntem

Bu araştırmada bireysel krediler beş ayrı şekilde sınıflandırılmıştır. Bunlar konut kredisi, taşıt kredisi, ihtiyaç kredisi, kredi kartı ve diğer (KMH vs.) olarak adlandırılmıştır. Aynı teminat kapsamında konut ve taşıt kredileri, şahsi teminat kapsamında ihtiyaç kredisi, kredi kartı ve diğer krediler incelenmiştir.

Öncelikle Türk bankacılık sistemindeki sektör verileri BDDK bülten verilerinden temin edilerek yıllara göre düzenlenmiştir. Sektör verilerinden mevcut kredi bakiyeleri ve takipteki kredi bakiyeleri yıllara göre incelenmiştir. Sonraki aşamada X bankasının 2008 ve 2011 yılları arasındaki mevcut kredi bakiyeleri ile takipteki kredi bakiyeleri aynı şekilde incelenerek sektör verileri ile karşılaştırılmıştır. Yapılan bu karşılaştırmada konut ve taşıt kredileri toplam verileri ile ihtiyaç, kredi kartı ve diğer krediler toplam verileri toplamları iki ayrı grup oluşturularak analiz edilmiştir. Bireysel kredilerin konut ve taşıt kredilerinin bir grupta, ihtiyaç, kredi kartı ve diğer kredilerinin de bir grupta olacak şekilde iki ayrı gruba ayrılarak incelenmesiyle aynı teminatlı krediler ile şahsi teminatlı kredilerin takibe dönüşüm oranlarının daha belirgin olarak incelenmesi sağlanmıştır.

Araştırmanın sonraki aşamasında X bankasının 2008–2010 yılları arasındaki takibe aktarılan kredilerin 3 ay, 6 ay ve 1 yıllık tahsilât performansları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada da aynı ve şahsi teminatlı kredilerin tahsilât performansları iki gruba ayrılarak karşılaştırılmıştır. Eklerdeki tablolar, X bankasının BDDK'ya belirli dönemlerde verdiği raporlardaki yaşlandırma analizi tablolarından oluşmaktadır. Araştırmanın bu aşamasında ise teminat türünün, temerrüde düşen kredilerdeki tahsilat performansı ile ilgili olup olmadığı analiz edilmeye çalışılmıştır.

4.4. Uygulama

4.4.1. Sektör Takibe Dönüşüm Analizi

Araştırmanın analizinde ilk olarak sektör verileri incelenmektedir. Veriler milyon TL cinsindedir.

Tablo 4. Mevcut Bireysel Kredi Bakileri Sektör Verileri (Milyon TL)

	2008	2009	2010	2011
KONUT	35306,48	42044,51	58830,81	73271,60
TAŞIT	5280,31	4313,89	5634,87	7359,09
İHTİYAÇ	33099,19	38165,14	45754,74	62028,97
DİĞER	5285,05	5613,95	16710,90	24360,83
K.KARTI	33990,06	36576,02	43581,90	55488,85

Kaynak: BDDK Aylık Bülten

2008–2011 yılları arasında bireysel kredilerde genel olarak belirgin bir artış gözlemlenmektedir. Miktar olarak en fazla artış en fazla ihtiyaç kredilerinde olmuştur. Artışın en az olduğu kredi türü ise taşıt kredileridir. Taşıt kredileri 2009 yılında azalmış, ancak 2010 ve 2011 yıllarında tekrar artmaya devam etmiştir.

Tablo 5. Bireysel Krediler Takip Bakileri Sektör Verileri (Milyon TL)

	2008	2009	2010	2011
KONUT	521,77	961,80	860,15	659,21
TAŞIT	351,79	508,50	360,45	252,89
İHTİYAÇ	937,42	1797,35	1504,40	1457,15
DİĞER	263,14	772,77	913,03	835,73
K.KARTI	2371,73	4252,42	3791,69	3450,10

Kaynak: BDDK Aylık Bülten

Takip bakiyelerine baktığımızda, 2008'den 2009'a geçişte artış görülmektedir. Bu artış genelde 2010 ve 2011 yıllarında azalma şeklinde kendini göstermektedir. Diğer krediler takip bakiyeleri yıllara göre dalgalanma eğilimindedir. Canlı kredilerin temerrüde düşerek takibe aktarılması sürecinde, miktar olarak en fazla takibe aktarılan

kredi türü kredi kartlarıdır. Kredi kartlarının giderek yaygınlaşmasıyla büyük müşteri kitlelerine ulaşmaktadır. Birçok tüketicinin kredi kartı ürününe ulaşımının kolalaşması, kredi kartı limitinin tahsisinde bankaların daha esnek davranmaları ve tüketicinin kişisel özellikleri gibi faktörler kredi kartlarında takibe alınma oranının daha yüksek olmasına neden olmuştur.

2009 yılında kredilerin takip bakiyelerinin artış göstermesinin en önemli nedeni, 2008 yılında yaşanan küresel krizin etkilerinin bankacılık sektörüne de yansımalarıdır.

Araştırmamızın bu aşamasından sonra ilgili tablolarda kredi isimleri baş harflerinin kısaltmaları ile gösterilmiştir. Bunlar:

K: Konut Kredileri

T: Taşıt Kredileri

İ: İhtiyaç Kredileri

D: Diğer Krediler (KMH'nı da kapsamaktadır).

K.K: Kredi Kartları

Aynı ve şahsi teminatlı kredilerin incelenmesi ve aradaki farkın daha görülebilmesi için, bu kredi türleri kendi aralarında gruplandırılmıştır; toplamlar açısından ve oranlar açısından konut ve taşıt kredileri bir grupta, ihtiyaç, diğer ve kredi kartları da başka bir grup altında toplamsal ve oransal olarak incelenerek açıklamalar yapılmaya çalışılmıştır.

Tablo 6. Sektör Bireysel Kredi Bakiyeleri Toplamları

	2008	2009	2010	2011
K-T	40586,79	46358,40	64465,68	80630,69
İ-D-K.K	72374,30	80355,11	106047,50	141878,70

*Tablo 4 den elde edilmiştir.

Aynı ve şahsi teminatlı krediler toplamaları bakımından yıllara göre istikrarlı ve benzer oranda artış göstermektedir. Her iki kredi grubunda da en belirgin artış 2011 yılında olmuştur. Toplamda baktığımızda, dört yıllık süre içerisinde kredi bakiyeleri büyük miktarda artış göstermiş ve sektör kredi hacminin genişlemesine neden olmuştur.

Tablo 7. Sektör Bireysel Kredi Takip Bakiyeleri Toplamları

	2008	2009	2010	2011
K-T	873,56	1470,30	1220,60	912,10
İ-D-KK	3572,29	6822,54	6209,12	5742,98

*Tablo 5'den elde edilmiştir.

Aynı ve şahsi teminatlı kredi takip bakiyeleri de 2008'den 2009'a geçişte artış göstermekle birlikte, daha sonraki yıllarda azalma eğilimindedir.

Küresel ekonomik krizin yansımaları 2008–2009 yıllarında takip bakiyelerinin artmasıyla görülmekle birlikte, 2010 ve 2011 yıllarında belirgin bir azalma göstermiştir. 2010 ve 2011 yıllarındaki takip bakiyelerinin azalışı ve bunun tam tersi olarak kredi bakiyelerinin büyük oranda artış göstermesi, Türk Bankacılık Sektörünün etkinliğini arttırdığının önemli göstergelerinden birisidir. Tablo 6 ve Tablo 7 verileri ile takibe dönüşüm oranı hesaplanacaktır.

Takibe Dönüşüm Oranı = Takipteki Krediler / Brüt Krediler * 100

Tablo 8. Sektör Takibe Dönüşüm Oranı (%)

	2008	2009	2010	2011
K-T	2,152326	3,171593	1,893411	1,131207
İ-D-KK	4,935854	8,490487	5,855034	4,047811

*Tablo 6 ve Tablo 7'den elde edilmiştir.

Tablo 8'te, önceki verilerde de görüldüğü gibi benzer olarak 2009 yılında artış görülmektedir. 2009 yılından sonra takibe dönüşüm oranı istikrarlı bir şekilde azalma eğilimi izlemektedir.

Tablo 8'e göre bireysel kredilerdeki takibe dönüşüm oranı konut ve taşıt kredilerinde 2008–2011 yılları arasında daima, ihtiyaç, kredi kartı ve diğer kredilere göre daha düşük görünmektedir. Aynı teminatlı krediler ile şahsi teminatlı krediler arasındaki fark yüzdesel olarak belirgin bir şekilde görülmektedir. Şahsi teminatlı kredilerin takibe dönüşüm oranı, incelenen dört yıl içerisinde, aynı teminatlı kredilere göre daima 2 katından daha fazla gerçekleşmiştir. 2011 yılında ise bu fark daha belirgin

olup, şahsi teminatlı krediler aynı teminatlı kredilere göre yaklaşık 3,5 kat daha fazla tabibe aktarılmıştır. Buradan da aynı teminatlı kredilerin şahsi teminatlı kredilere göre takibe dönüşüm oranının daha düşük olduğu sonucuna varılabilmektedir. Bu tespit sektörel açıdan elde edilmiştir. Araştırmamızın diğer aşamasında banka bazında da inceleme yapılacaktır.

4.4.2. X Bankası Takibe Dönüşüm Analizi

X bankası, Türk bankacılık sisteminde aktif toplamı açısından beş büyük bankadan biridir ve kamusal sermayeli bir mevduat bankasıdır.

Araştırmamızın bu aşamasında kullanılan veriler X Bankasının Kredi Raporlama Müdürlüğünden sağlanmıştır.

Tablo 9. Mevcut Bireysel Kredi Bakiyeleri X Bankası Verileri (Bin TL)

	2008	2009	2010	2011
KONUT	3045556	3928893	5909793	8767969
TAŞIT	127138	137777	204356	367408
İHTİYAÇ	3768289	4095910	3247887	4546620
DİĞER	884625	966749	4076918	5474188
K.KART	736920	981811	1386516	1849761

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Tablo 6’da da Tablo 1’e paralel olarak bireysel kredilerden her yıl düzenli bir artışın olduğu görülmektedir. İhtiyaç kredileri ve diğer kredilerde 2009 yılından 2010 yılına geçişteki azalış bu paralelliğin dışında kalmaktadır. X bankası verilerine göre dört yıllık zaman süresinde miktar olarak en büyük artış konut kredilerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10. Bireysel Krediler Takip Bakiyeleri X Bankası verileri (Bin TL)

	2008	2009	2010	2011
KONUT	34889	72290	60519	46501
TAŞIT	12210	17788	17928	18279
İHTİYAÇ	27264	124112	185533	193064
DİĞER	12567	31720	3618	34460
K.KARTI	80771	111168	135665	135527

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Tablo 7’de sektör verilerinden farklı olarak genelde artış gözlemlenmektedir. Genel olarak takip bakiyelerinde en büyük artış 2009 yılında olmuştur. Takip bakiyelerinde 2009 yılında en büyük artış ihtiyaç kredilerinde görülmektedir. İzlenen dört yıllık zaman diliminde, taşıt ve ihtiyaç kredileri takip bakiyeleri sürekli artış gösterirken, konut kredileri, kredi kartları ve diğer krediler yıllara göre dalgalanma göstermektedirler.

Tablo 11. X Bankası Kredi Bakiyeleri Toplamları (Bin TL)

	2008	2009	2010	2011
K-T	3172694	4066670	6114149	9135377
İ-D-K.K.	5389834	6044470	8711321	11870569

*Tablo 9’den elde edilmiştir

Teminat türlerine göre toplamsal olarak baktığımızda da krediler yıllara göre istikrarlı bir artış göstermektedir. Her iki gruba ait kredide de en fazla artış 2011 yılında meydana gelmiştir.

Tablo 12. X Bankası Takip Bakiyeleri Toplamları (Bin TL)

	2008	2009	2010	2011
K-T	47099	90078	78447	64780
İ-D-K.K.	120602	267000	324816	363051

*Tablo 10’den elde edilmiştir.

Teminat türlerine göre takip bakiyelerinde, konut ve taşıt kredileri takip bakiyeleri toplamları 2008 yılından 2009 yılına geçerken artış göstermiş, sonraki yıllarda azalış eğilimine girmiştir. İhtiyaç, diğer ve kredi kartı takip bakiyeleri toplamlarında ise mevcut dört yıllık verilerde de sürekli bir artış gözlemlenmektedir.

Tablo 13. X Bankası Takibe Dönüşüm Oranı (%)

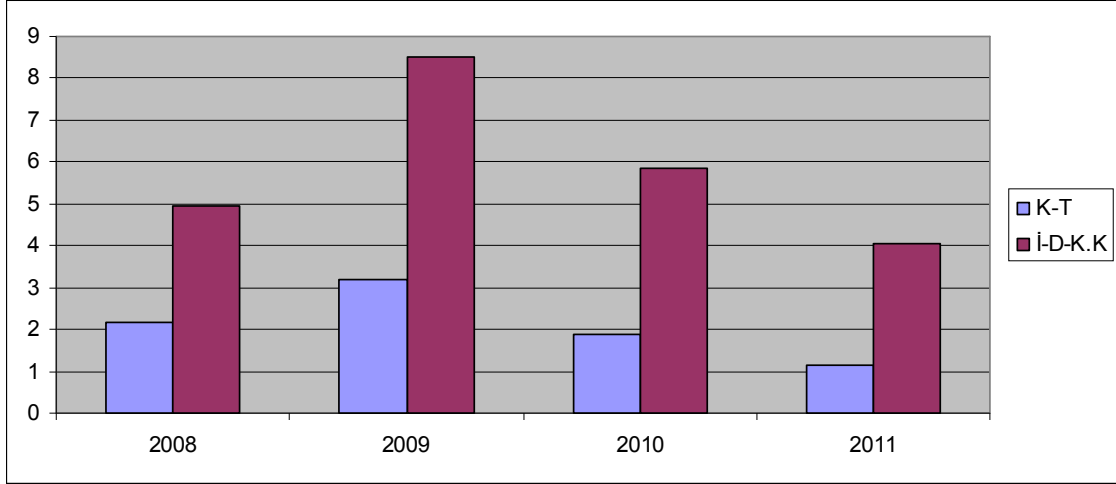
	2008	2009	2010	2011
K-T	1,484511	2,215031	1,28304	0,709111
İ-D-K.K.	2,237583	4,417261	3,728665	3,058413

*Tablo 11 ve Tablo 12’den elde edilmiştir.

X bankası takibe dönüşüm oranı incelemesinde, 2008 yılından 2009 yılına geçişte artış görülmekte, bu artış sonraki yıllarda azalış şeklinde seyretmektedir. Konut ve taşıt kredileri takibe dönüşüm oranı mevcut bütün yıl verilerinde de, ihtiyaç, diğer ve kredi kartı takibe dönüşüm oranı verilerinden belirgin ölçüde düşüktür; diğer bir

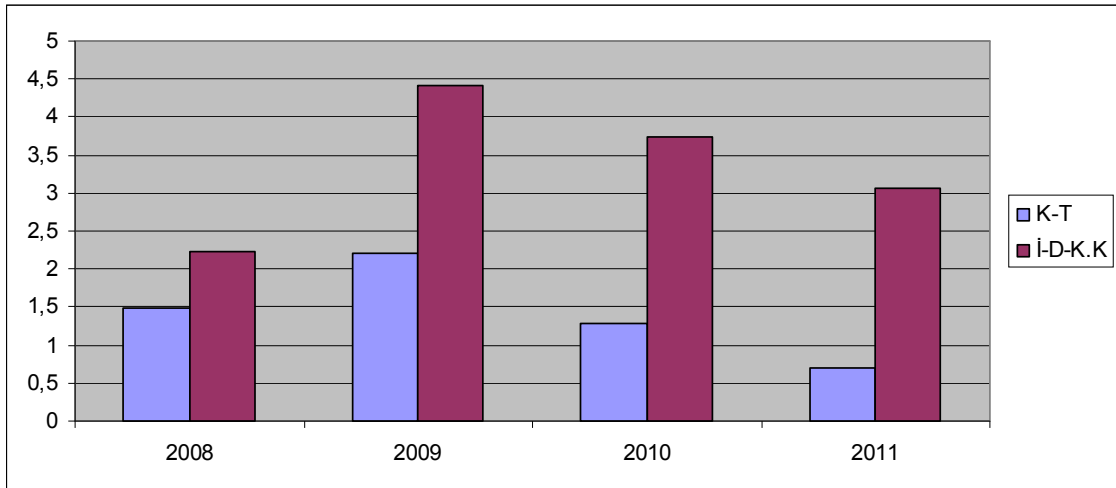
ifadeyle aynı teminatlı kredilerde takibe dönüşüm oranı şahsi teminatlı kredilerden daha düşük olduğu mevcut verilerden anlaşılmaktadır. Takibe dönüşüm oranlarını kredi türlerine göre oranlarsak, şahsi teminatlı kredilerin aynı teminatlı kredilere göre takibe dönüşüm oranı 2008 yılında 1,5 kat, 2009 yılında 2 kat, 2010 yılında 3 kat ve 2011 yılında ise 4,3 kat daha fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Takibe Dönüşüm Oranı Sektör Verileri

Kaynak: Tablo 5 Verilerinden Oluşturulmuştur

Şekil 2. X Bankası Takibe Dönüşüm Oranı Verileri

Kaynak: Tablo 10 Verilerinden Oluşturulmuştur.

Takibe dönüşüm oranı açısından karşılaştırma yapabilmemiz için tablo verilerinden yukarıdaki grafikler oluşturulmuştur. Sektör verileri ve X bankası verileri

ile oluşturulan bu grafikler birbiriyle paralellik göstermektedir. Dolayısıyla, aynı teminatlı kredilerin takibe dönüşüm oranının şahsi teminatlı kredilerin takibe dönüşüm oranından daha düşük olduğu eldeki verilere göre ortaya konmuş ve bireysel kredilerdeki teminat türünün kredinin geri dönüşünde etkili olduğu sonucu da hem sektör hem de örnek banka uygulamasıyla desteklenmiştir.

Çeşitli pazarlama çalışmalarıyla tüketicilere kredi olarak ulaşan banka aktifinin bankaya geri dönmesi her zaman müşterinin düzenli olarak ödeme yapması şeklinde mümkün olmayabilir. Tüketiciler çeşitli nedenlerle temerrüde düşebilmekte ve bu temerrüt üç ayı aştıktan sonra da borcun tahsilâtı için kanuni takip yollarına başvurulmaktadır.

Buraya kadar yapılan analizlerde, gerek bankacılık sektörü gerekse bu sektörde faaliyet gösteren bir banka verilerinden, kredinin müşterilere tahsis edilmesinden sonra bankaya geri dönüşü aşamasında, ilgili kredinin teminatının türünün etkili bir faktör olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda X Bankası ve Türk Bankacılık Sektör verileri birbiri ile de paralellik göstermiştir.

Araştırmamızın bu aşamasından sonra cevaplanması gereken diğer bir soru da, kanuni takibe alınan bir bireysel kredinin tahsilâtında da kredi teminat türünün etkili olup olmadığının araştırılmasıdır. Bunun için X bankasının 2008, 2009 ve 2010 yılı temerrüde düşen kredilerin tahsilât bilgileri analiz edilerek bu soruya cevap aranmaya çalışılmıştır.

4.4.3. X Bankasının Takipli Kredilerinin Tahsilat Analizi

Takipteki kredilerin geri dönüşlerinin araştırılmasında X bankasının BDDK'ya belirli tarihlerde verdiği raporlardaki verilerden yararlanılmıştır. Yararlanılan bu veriler tablolar halinde ayrıştırılmış olarak eklerde gösterilmiştir. Tahsilât verileri üç ay, altı ay ve 12 ay olarak değerlendirilmektedir. Bu tablolarda veriler belirli kodlarla gösterilmiştir. Konut kredisi 10, taşıt kredisi 11, ihtiyaç kredisi 12, kredi kartı 13, kredili mevduat hesabı (KMH) 191 ve diğer kredi türleri de 192 kodlarına karşılık gelmektedir. Diğer krediler 191 ve 192 türlerinin toplamı olarak birlikte değerlendirilmiştir.

Oluşturulan tablolarda “Temerrüde Düşen” olarak belirtilen parametre, takibe aktarılan kredi bakiyesini ifade etmektedir. Eklerdeki veriler X Bankasının Kredi Raporlama Müdürlüğünden sağlanmıştır. Mevcut tablolar da bu eklerdeki verilerin ayrıştırılması ile düzenlenmiştir. Veriler 2008, 2009 ve 2010 yıllarını kapsamaktadır.

Tablo 14. X Bankası 2008 Yılı Takipten Tahsilat Performansı

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TEMERRÜDE DÜŞEN (TOPLAM)	TAHSİLAT		
			3 AY	6 AY	12 AY
10	KONUT	27211	7035	9361	12639
11	TAŞIT	4423	1436	1731	2189
12	İHTİYAÇ	34433	9799	12364	15979
13	KREDİ KARTI	48177	27667	30708	33978
191+192	DİĞER	17960	5862	7141	9015

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Tablo 14’de kredi türlerine göre, temerrüde düşen toplam kredi bakiyelerinin 3 aylık, 6 aylık ve 12 aylık tahsilatlarının akışları gösterilmiştir. Tablo 14 verileri Ek 1, Ek 4, Ek 7, Ek 10, Ek 13 ve Ek 16 verilerinden elde edilmiştir. Kredi türlerinden en çok tahsilat sağlanan kredi kartları olmuştur. Bunda kredi kartı yapılandırma kampanyalarının etkisi büyüktür.

Tablo 15. X Bankası 2008 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Toplamları

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TEMERRÜDE DÜŞEN (TOPLAM)	TAHSİLAT		
			3 AY	6 AY	12 AY
10+11	K+T	31634	8471	11092	14828
12+13+(191+192)	İ+D+K.K	100570	43328	50213	58972

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü (Tablo 14 den alınmıştır.).

Mevcut kredi bakiyelerinde olduğu gibi takip bakiyelerinde de şahsi teminatlı krediler aynı teminatlı kredilerden her zaman daha fazladır.

Tablo 16. X Bankası 2008 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TAHSİLAT (%)		
		3 AY	6 AY	12 AY
10+11	K+T	26,77	35,06	46,87
12+13+(191+192)	İ+D+K.K	43,82	49,92	58,63

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü (Tablo 15 den alınmıştır.).

Şahsi teminatlı kredilerde takip bakiyelerinden tahsilât he üç ve altı aylık periyotlarda da aynı teminatlı kredilerden daha yüksektir ve bu aradaki fark özellikle ilk üç ayda belirgin şekilde görülmektedir. Bir yıla doğru yaklaştıkça bu aradaki oransal fark önemli ölçüde azalma göstermektedir.

Tablo 17. X Bankası 2009 Yılı Takipten Tahsilat Performansı

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TEMERRÜDE DÜŞEN (TOPLAM)	TAHSİLAT		
			3 AY	6 AY	12 AY
10	KONUT	66083	13511	19461	27900
11	TAŞIT	8787	1490	2266	3330
12	İHTİYAÇ	147272	21072	32585	51869
13	KREDİ KARTI	77111	22338	29804	39696
191+192	DİĞER	48062	10594	15540	22159

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Tablo 17’de kredi türlerine göre, temerrüde düşen toplam kredi bakiyelerinin 3 aylık, 6 aylık ve 12 aylık tahsilâtlarının akışları gösterilmiştir. Tablo verileri Ek 2, Ek 5, Ek 8, Ek 11, Ek14 ve Ek 17 verilerinden elde edilmiştir. İlk üç aylık dönemde en fazla tahsilât kredi kartlarından sağlanırken, altı aylık dönemde en fazla tahsilât ihtiyaç kredilerinden sağlanmıştır. Bir yıllık zaman sürecinde de yine ihtiyaç kredileri en fazla tahsilât sağlanan kredi türü olmuştur.

Tablo 18. X Bankası 2009 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Toplamları

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TEMERRÜDE DÜŞEN (TOPLAM)	TAHSİLAT		
			3 AY	6 AY	12 AY
10+11	K+T	74870	15001	21727	31230
12+13+(191+192)	İ+D+K.K	272445	54004	77929	113724

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü (Tablo 17 den alınmıştır.)

Toplam miktarlar açısından baktığımızda tablo18 tablo 15 ile benzerlik göstermektedir; ancak durum oransal olarak incelendiğinde fark açıkça belli olmaktadır.

Tablo 19. X Bankası 2009 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TAHSİLAT (%)		
		3 AY	6 AY	12 AY
10+11	K+T	20,03	29,02	41,71
12+13+(191+192)	İ+D+K.K	19,82	28,6	41,74

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü (Tablo 18 den alınmıştır.)

Aynı ve şahsi teminatlı kredilerdeki takipten tahsilât performansları, oransal olarak incelendiğinde, 2008 yılında şahsi teminatlı kredilerin daha büyük oranda tahsil edildiği görülürken 2009 yılında aynı ve şahsi teminatlı krediler yaklaşık olarak aynı oranda takipten tahsil edilmiştir. 2008 yılı teminat türlerine göre tahsilât yüzdelerine baktığımızda. 3 ay, 6 ay ve 12 aylık dönemlerde teminat türlerine tahsilât yüzdeleri arasında belirgin farklar varken, 2009 yılı verilerinde ise bu durum her dönemde de yaklaşık olarak eşit durumda görülmektedir.

Tablo 20. X Bankası 2010 Yılı Takipten Tahsilât Performansı

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TEMERRÜDE DÜŞEN (TOPLAM)	TAHSİLÂT		
			3 AY	6 AY	12 AY
10	KONUT	34424	10720	13456	19475
11	TAŞIT	5524	1104	1602	2630
12	İHTİYAÇ	116278	21774	33027	51124
13	KREDİ KARTI	84539	23520	32512	45082
191+192	DİĞER	44914	13797	18960	25875

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Tablo 20. verileri Ek 3, Ek 6, Ek 9, Ek 12, Ek 15 ve Ek 18 verilerinden elde edilmiştir. Tablo 20, tablo 17 ile paralellik göstermektedir. İlk üç aylık dönemde en fazla tahsilât kredi kartlarından sağlanmıştır; sonraki altı aylık ve bir yıllık dönemlerde ise ihtiyaç kredilerinden en fazla tahsilat sağlanana kredi türü olmuştur.

Tablo 21. X Bankası 2010 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Toplamları

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TEMERRÜDE DÜŞEN (TOPLAM)	TAHSİLÂT		
			3 AY	6 AY	12 AY
10+11	K+T	39948	11824	15058	22105
12+13+(191+192)	İ+D+K.K	245731	59091	84499	122081

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü (Tablo 20 den alınmıştır.)

Tablo 21, miktar olarak tablo 15 ve tablo 18 ile paralellik göstermektedir; ancak teminat türlerine göre tahsilât yüzdelerine baktığımızda durum, tablo 16 ve tablo 19'dan farklıdır.

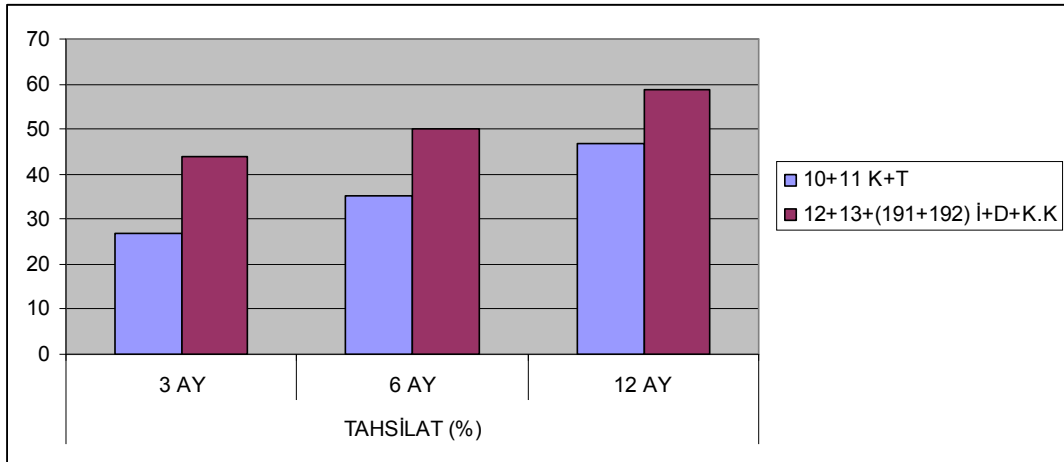
Tablo 22. X Bankası 2010 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri

KREDİ KODLARI	KREDİ ADI	TAHSİLAT (%)		
		3 AY	6 AY	12 AY
10+11	K+T	29,6	37,69	55,33
12+13+(191+192)	İ+D+K.K	24,05	34,38	49,68

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü (Tablo 21 den alınmıştır.).

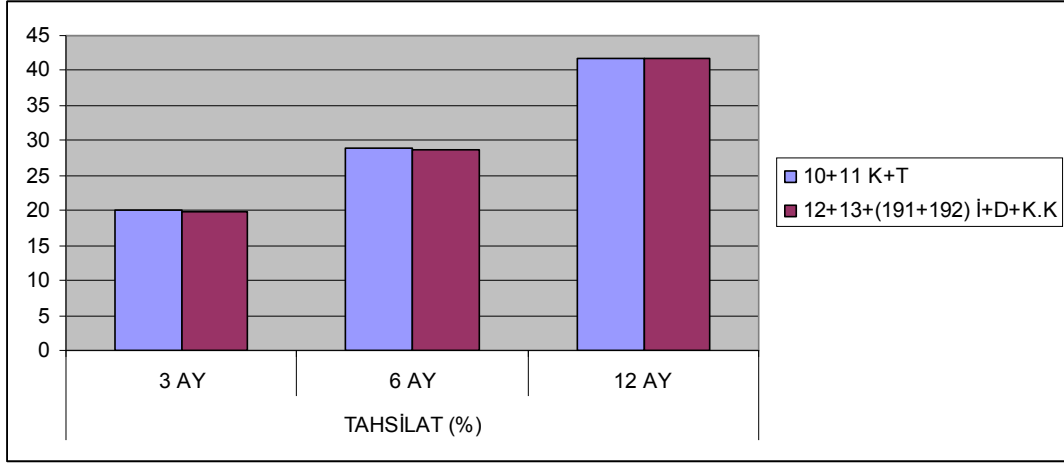
Aynı ve şahsi teminatlı kredilerin takipten tahsilat performansları oransal olarak incelendiğinde, 2008 yılında şahsi teminatlı kredilerin daha büyük oranda tahsil edildiği görülürken 2009 yılında aynı ve şahsi teminatlı krediler yaklaşık olarak aynı oranda takipten tahsil edilmiştir. Ancak 2010 yılına baktığımızda aynı teminatlı kredilerin takipten tahsilât oranı şahsi teminatlı kredilerin tahsilat oranını belirgin ölçüde geride bırakmıştır. Her 3 ay, 6 ay ve 12 aylık dönemde de aynı teminatlı krediler şahsi teminatlı kredilere oranla daha fazla tahsil edilmiştir.

Şekil 3. 2008 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri

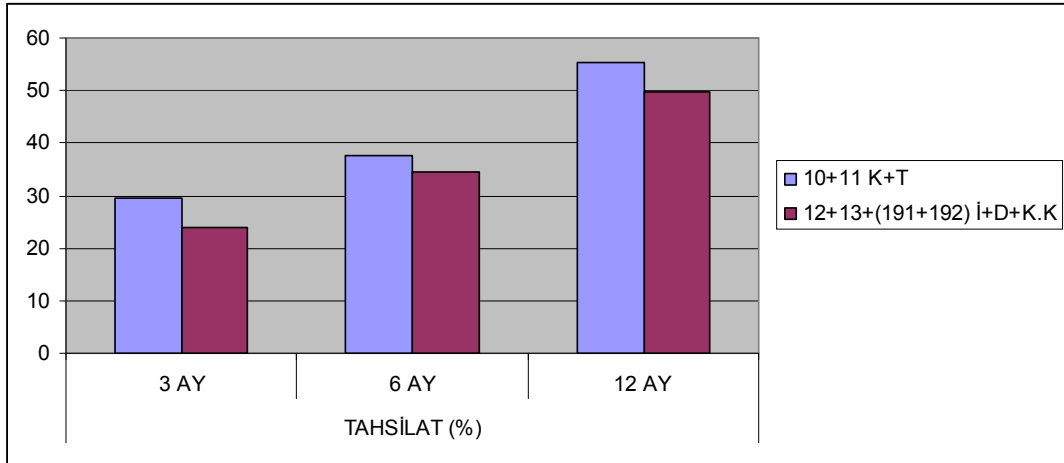
Kaynak: Tablo 16 Verilerinden Oluşturulmuştur.

Şekil 4. 2009 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri

Kaynak: Tablo 19 Verilerinden Oluşturulmuştur.

Şekil 5. 2010 Yılı Teminat Türlerine Göre Tahsilat Yüzdeleri

Kaynak: Tablo 22 Verilerinden Oluşturulmuştur.

Bireysel kredilerde takipli kredilerin takibe alındıktan sonraki geri dönüşleri daha iyi belirtmek için yukarıdaki grafikler oluşturulmuştur. Grafiklere göre de anlaşılacağı üzere incelenen üç yıllık verilerde, 2008 yılında şahsi teminatlı kredilerdeki tahsilat oranı daha fazlayken 2009 yılında aynı ve şahsi teminatlı kredilerin tahsilat oranları birbirine yaklaşık olarak eşitlenmiş, 2010 yılında ise aynı teminatlı kredilerin takipten tahsilat oranı şahsi teminatlı kredilerden daha fazla hale gelmiştir. Sektör ve banka verilerinin karşılaştırıldığı ve teminat türüne göre kredi geri dönüşünün incelendiği bölümdeki kredi geri dönüşünün istikrarı, takipli kredilerin geri dönüşlerinin incelendiği bu bölümde gözlenmemiştir.

SONUÇ

Bireysel kredilerin teminat türünün kredinin bankaya geri dönüşünde etkili olup olmadığını tespit edebilmek için öncelikle Türk bankacılık sektörü verileri daha sonra da X bankası verileri çeşitli kaynaklardan sağlanmış ve incelemeye hazır hale getirilmiştir. Araştırmamızın tutarlı olup olmadığını anlayabilmek için de sektör uygulaması ile X bankası uygulaması karşılaştırılmıştır. Sonraki aşamada ise takibe aktarılan kredilerin bankaya geri dönüşünde teminat türünün bir etkisinin olup olmadığı, X bankasının tahsilât performansları incelenerek sonuca varılmaya çalışılmıştır.

İlk aşamada sektör verilerinden kredi bakiyeleri teminat türlerine göre sınıflanmış, sonra da takip bakiyeleri de aynı şekilde kredi teminat türlerine göre sınıflandırılarak birbirleriyle karşılaştırılmış ve takibe dönüşüm oranları elde edilmiştir. Aynı yöntem X bankası için de uygulanmıştır. Sektör verilerinden elde edilen sonuca göre aynı teminatlı kredilerin takibe dönüşüm oranı şahsi teminatlı kredilerin takibe dönüşüm oranına göre belirgin ölçüde düşük görünmektedir. X bankası verilerine göre de aynı şekilde aynı teminatlı kredilerin şahsi teminatlı kredilere göre takibe dönüşüm oranının çok daha az olduğu izlenmiştir. Böylece sektör ve örnek banka uygulaması arasındaki sonuçların paralellik gösterdiği görülmüştür.

Araştırmamızın sonraki aşamasında, temerrüde düşüp kanuni takibe alınan kredilerin geri dönüşünde teminat türünün etkili olup olmadığını anlayabilmek için takipli kredilerin tahsilât performansları incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken de yine, krediler teminat türlerine göre toplamsal ve oransal olarak ayrı ayrı değerlendirilmişlerdir. Bu değerlendirme X bankası verileri kullanılarak yapılmıştır. Yapılan araştırmada üç yıllık veriler kullanılmış ve bu veriler üç aylık, altı aylık ve on iki aylık olarak farklı dönemlerde gözlemlenmiştir. Takipli kredilerden yapılan tahsilâtlarda, aynı ve şahsi teminatlı kredilerin tahsilât oranlarının yıllara göre bir istikrar göstermediği, değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. 2008 yılında şahsi teminatlı kredilerdeki takipten tahsilât oranı aynı teminatlı kredilere göre daha fazlayken, 2009 yılında aynı ve şahsi teminatlı kredilerin tahsilat oranları birbirine eşitlenmiş, 2010

yılında ise aynı teminatlı kredilerin takipten tahsilat oranı şahsi teminatlı kredilerin takipten tahsilat oranından daha yüksek duruma gelmiştir.

Kredinin bankaya geri dönüşünde kredi teminatının türü önemlidir; ancak bu durum temerrüde düşmüş krediler veya canlı krediler açısından farklılık göstermektedir.

Mevcut veriler ve kısıtlar çerçevesinde yapılan bu araştırmayı kısaca değerlendirecek olursak; bireysel kredilerdeki teminatın türünün mevcut (canlı) kredilerin bankaya geri dönüşü aşamasında önemli ölçüde etkili olduğunu, takibe dönüşüm oranını belirgin ölçüde etkilediği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle kredinin teminatının türünün, temerrüde düşmemiş canlı krediler açısından bankaya geri dönüşlerinde belirleyici bir faktör olduğu ve kredilerin geri dönüşüne önemli ölçüde etki ettiği gözlemlenmiştir. Temerrüde düşüp kanuni takibe alınan kredilerde ise tahsilatların yapılması aşamasında, kredinin teminat türünün bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir.

EKLER

Ek-1 Temerrütteki Konut Kredileri Tahsilatı (2008)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI: BANKA KODU: FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ- DÖNEMLER İTİBARIYLA FORM KODU: YA101US PARA BİRİMİ: BİN TL										DÖNEM: 12/2011
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
1	31	12	2008	10	5192	31	12	2008	5192	0
2	31	12	2008	10	1843	31	3	2009	1843	0
3	31	12	2008	10	2326	30	6	2009	2326	0
4	31	12	2008	10	1719	30	9	2009	1719	0
5	31	12	2008	10	1559	31	12	2009	1559	0
6	31	12	2008	10	1183	31	3	2010	1183	0
7	31	12	2008	10	1567	30	6	2010	1567	0
8	31	12	2008	10	1265	30	9	2010	1265	0
9	31	12	2008	10	2132	31	12	2010	2132	0
10	31	12	2008	10	819	31	3	2011	819	0
11	31	12	2008	10	795	30	6	2011	795	0
12	31	12	2008	10	555	30	9	2011	555	0
13	31	12	2008	10	503	31	12	2011	503	0
14	31	12	2008	10	5753				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-2 Temerrütteki Konut Kredileri Tahsilatı (2009)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ											
BANKA ADI:											DÖNEM: 12/2011
BANKA KODU:											
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ- DÖNEMLER İTİBARIYLA											
FORM KODU: YA101US											
PARA BİRİMİ: BİN TL											
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar	
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL			
15	31	3	2009	10	1545	31	3	2009	1545	0	
16	31	3	2009	10	1965	30	6	2009	1965	0	
17	31	3	2009	10	1623	30	9	2009	1623	0	
18	31	3	2009	10	1562	31	12	2009	1562	0	
19	31	3	2009	10	416	31	3	2010	416	0	
20	31	3	2009	10	709	30	6	2010	709	0	
21	31	3	2009	10	940	30	9	2010	940	0	
22	31	3	2009	10	1250	31	12	2010	1250	0	
23	31	3	2009	10	925	31	3	2011	925	0	
24	31	3	2009	10	1637	30	6	2011	1637	0	
25	31	3	2009	10	1158	30	9	2011	1158	0	
26	31	3	2009	10	829	31	12	2011	829	0	
27	31	3	2009	10	4883				0	0	
28	30	6	2009	10	617	30	6	2009	617	0	
29	30	6	2009	10	1575	30	9	2009	1575	0	
30	30	6	2009	10	1568	31	12	2009	1568	0	
31	30	6	2009	10	812	31	3	2010	812	0	
32	30	6	2009	10	1132	30	6	2010	1132	0	
33	30	6	2009	10	492	30	9	2010	492	0	
34	30	6	2009	10	1133	31	12	2010	1133	0	
35	30	6	2009	10	885	31	3	2011	885	0	
36	30	6	2009	10	982	30	6	2011	982	0	
37	30	6	2009	10	606	30	9	2011	606	0	
38	30	6	2009	10	388	31	12	2011	388	0	
39	30	6	2009	10	3545				0	0	
40	30	9	2009	10	798	30	9	2009	798	0	
41	30	9	2009	10	2913	31	12	2009	2913	0	
42	30	9	2009	10	946	31	3	2010	946	0	
43	30	9	2009	10	1010	30	6	2010	1010	0	
44	30	9	2009	10	1346	30	9	2010	1346	0	
45	30	9	2009	10	1333	31	12	2010	1333	0	
46	30	9	2009	10	721	31	3	2011	721	0	
47	30	9	2009	10	1267	30	6	2011	1267	0	
48	30	9	2009	10	785	30	9	2011	785	0	
49	30	9	2009	10	537	31	12	2011	537	0	
50	30	9	2009	10	3479				0	0	
51	31	12	2009	10	1044	31	12	2009	1044	0	
52	31	12	2009	10	3054	31	3	2010	3054	0	
53	31	12	2009	10	1813	30	6	2010	1813	0	
54	31	12	2009	10	1108	30	9	2010	1108	0	
55	31	12	2009	10	1053	31	12	2010	1053	0	
56	31	12	2009	10	1417	31	3	2011	1417	0	
57	31	12	2009	10	1675	30	6	2011	1675	0	
58	31	12	2009	10	1442	30	9	2011	1442	0	
59	31	12	2009	10	1117	31	12	2011	1117	0	
60	31	12	2009	10	4048				0	0	

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-3 Temerrütteki Konut Kredileri Tahsilatı (2010)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:										DÖNEM: 12/2011
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-										
DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
61	31	3	2010	10	3171	31	3	2010	3171	0
62	31	3	2010	10	2371	30	6	2010	2371	0
63	31	3	2010	10	739	30	9	2010	739	0
64	31	3	2010	10	1102	31	12	2010	1102	0
65	31	3	2010	10	1076	31	3	2011	1076	0
66	31	3	2010	10	554	30	6	2011	554	0
67	31	3	2010	10	788	30	9	2011	788	0
68	31	3	2010	10	606	31	12	2011	606	0
69	31	3	2010	10	2212				0	0
70	30	6	2010	10	504	30	6	2010	504	0
71	30	6	2010	10	1494	30	9	2010	1494	0
72	30	6	2010	10	929	31	12	2010	929	0
73	30	6	2010	10	745	31	3	2011	745	0
74	30	6	2010	10	512	30	6	2011	512	0
75	30	6	2010	10	591	30	9	2011	591	0
76	30	6	2010	10	611	31	12	2011	611	0
77	30	6	2010	10	2696				0	0
78	30	9	2010	10	822	30	9	2010	822	0
79	30	9	2010	10	1082	31	12	2010	1082	0
80	30	9	2010	10	630	31	3	2011	630	0
81	30	9	2010	10	720	30	6	2011	720	0
82	30	9	2010	10	541	30	9	2011	541	0
83	30	9	2010	10	601	31	12	2011	601	0
84	30	9	2010	10	3175				0	0
85	31	12	2010	10	396	31	12	2010	396	0
86	31	12	2010	10	880	31	3	2011	880	0
87	31	12	2010	10	438	30	6	2011	438	0
88	31	12	2010	10	807	30	9	2011	807	0
89	31	12	2010	10	516	31	12	2011	516	0
90	31	12	2010	10	3115				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-4 Temerrütteki Taşıt Kredileri Tahsilatı (2008)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:			DÖNEM: 12/2011							
BANKA KODU:			FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ- DÖNEMLER İTİBARIYLA							
FORM KODU: YA101US			FORM KODU: YA101US							
PARA BİRİMİ: BİN TL			PARA BİRİMİ: BİN TL							
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
105	31	12	2008	11	1154	31	12	2008	1154	0
106	31	12	2008	11	282	31	3	2009	282	0
107	31	12	2008	11	295	30	6	2009	295	0
108	31	12	2008	11	238	30	9	2009	238	0
109	31	12	2008	11	220	31	12	2009	220	0
110	31	12	2008	11	263	31	3	2010	263	0
111	31	12	2008	11	141	30	6	2010	141	0
112	31	12	2008	11	118	30	9	2010	118	0
113	31	12	2008	11	120	31	12	2010	120	0
114	31	12	2008	11	71	31	3	2011	71	0
115	31	12	2008	11	64	30	6	2011	64	0
116	31	12	2008	11	73	30	9	2011	73	0
117	31	12	2008	11	123	31	12	2011	123	0
118	31	12	2008	11	1261				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-5 Temerrütteki Taşıt Kredileri Tahsilatı (2009)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:										DÖNEM: 12/2011
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ- DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
119	31	3	2009	11	248	31	3	2009	248	0
120	31	3	2009	11	245	30	6	2009	245	0
121	31	3	2009	11	145	30	9	2009	145	0
122	31	3	2009	11	216	31	12	2009	216	0
123	31	3	2009	11	63	31	3	2010	63	0
124	31	3	2009	11	141	30	6	2010	141	0
125	31	3	2009	11	115	30	9	2010	115	0
126	31	3	2009	11	168	31	12	2010	168	0
127	31	3	2009	11	71	31	3	2011	71	0
128	31	3	2009	11	94	30	6	2011	94	0
129	31	3	2009	11	43	30	9	2011	43	0
130	31	3	2009	11	56	31	12	2011	56	0
131	31	3	2009	11	1057				0	0
132	30	6	2009	11	106	30	6	2009	106	0
133	30	6	2009	11	140	30	9	2009	140	0
134	30	6	2009	11	230	31	12	2009	230	0
135	30	6	2009	11	112	31	3	2010	112	0
136	30	6	2009	11	112	30	6	2010	112	0
137	30	6	2009	11	61	30	9	2010	61	0
138	30	6	2009	11	114	31	12	2010	114	0
139	30	6	2009	11	58	31	3	2011	58	0
140	30	6	2009	11	43	30	6	2011	43	0
141	30	6	2009	11	24	30	9	2011	24	0
142	30	6	2009	11	33	31	12	2011	33	0
143	30	6	2009	11	825				0	0
144	30	9	2009	11	126	30	9	2009	126	0
145	30	9	2009	11	101	31	12	2009	101	0
146	30	9	2009	11	151	31	3	2010	151	0
147	30	9	2009	11	135	30	6	2010	135	0
148	30	9	2009	11	95	30	9	2010	95	0
149	30	9	2009	11	155	31	12	2010	155	0
150	30	9	2009	11	58	31	3	2011	58	0
151	30	9	2009	11	129	30	6	2011	129	0
152	30	9	2009	11	21	30	9	2011	21	0
153	30	9	2009	11	33	31	12	2011	33	0
154	30	9	2009	11	679				0	0
155	31	12	2009	11	144	31	12	2009	144	0
156	31	12	2009	11	380	31	3	2010	380	0
157	31	12	2009	11	250	30	6	2010	250	0
158	31	12	2009	11	145	30	9	2010	145	0
159	31	12	2009	11	186	31	12	2010	186	0
160	31	12	2009	11	161	31	3	2011	161	0
161	31	12	2009	11	147	30	6	2011	147	0
162	31	12	2009	11	133	30	9	2011	133	0
163	31	12	2009	11	138	31	12	2011	138	0
164	31	12	2009	11	900				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-6 Temerrütteki Taşıt Kredileri Tahsilatı (2010)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:										DÖNEM: 12/2011
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-										
DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
165	31	3	2010	11	206	31	3	2010	206	0
166	31	3	2010	11	296	30	6	2010	296	0
167	31	3	2010	11	148	30	9	2010	148	0
168	31	3	2010	11	169	31	12	2010	169	0
169	31	3	2010	11	142	31	3	2011	142	0
170	31	3	2010	11	133	30	6	2011	133	0
171	31	3	2010	11	139	30	9	2011	139	0
172	31	3	2010	11	61	31	12	2011	61	0
173	31	3	2010	11	600				0	0
174	30	6	2010	11	98	30	6	2010	98	0
175	30	6	2010	11	93	30	9	2010	93	0
176	30	6	2010	11	85	31	12	2010	85	0
177	30	6	2010	11	112	31	3	2011	112	0
178	30	6	2010	11	153	30	6	2011	153	0
179	30	6	2010	11	60	30	9	2011	60	0
180	30	6	2010	11	43	31	12	2011	43	0
181	30	6	2010	11	523				0	0
182	30	9	2010	11	49	30	9	2010	49	0
183	30	9	2010	11	166	31	12	2010	166	0
184	30	9	2010	11	145	31	3	2011	145	0
185	30	9	2010	11	112	30	6	2011	112	0
186	30	9	2010	11	103	30	9	2011	103	0
187	30	9	2010	11	35	31	12	2011	35	0
188	30	9	2010	11	554				0	0
189	31	12	2010	11	53	31	12	2010	53	0
190	31	12	2010	11	143	31	3	2011	143	0
191	31	12	2010	11	120	30	6	2011	120	0
192	31	12	2010	11	115	30	9	2011	115	0
193	31	12	2010	11	122	31	12	2011	122	0
194	31	12	2010	11	746				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-7 Temerrütteki İhtiyaç Kredileri Tahsilatı (2008)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:						DÖNEM: 12/2011				
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-										
DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
209	31	12	2008	12	7052	31	12	2008	7052	0
210	31	12	2008	12	2747	31	3	2009	2747	0
211	31	12	2008	12	2565	30	6	2009	2565	0
212	31	12	2008	12	1807	30	9	2009	1807	0
213	31	12	2008	12	1808	31	12	2009	1808	0
214	31	12	2008	12	1459	31	3	2010	1459	0
215	31	12	2008	12	1372	30	6	2010	1372	0
216	31	12	2008	12	1099	30	9	2010	1099	0
217	31	12	2008	12	1000	31	12	2010	1000	0
218	31	12	2008	12	850	31	3	2011	850	0
219	31	12	2008	12	945	30	6	2011	945	0
220	31	12	2008	12	638	30	9	2011	638	0
221	31	12	2008	12	600	31	12	2011	600	0
222	31	12	2008	12	10491				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-8 Temerrütteki İhtiyaç Kredileri Tahsilatı (2009)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:						DÖNEM: 12/2011				
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-										
DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
223	31	3	2009	12	1882	31	3	2009	1882	0
224	31	3	2009	12	3154	30	6	2009	3154	0
225	31	3	2009	12	2369	30	9	2009	2369	0
226	31	3	2009	12	2258	31	12	2009	2258	0
227	31	3	2009	12	1165	31	3	2010	1165	0
228	31	3	2009	12	1376	30	6	2010	1376	0
229	31	3	2009	12	1306	30	9	2010	1306	0
230	31	3	2009	12	1280	31	12	2010	1280	0
231	31	3	2009	12	1272	31	3	2011	1272	0
232	31	3	2009	12	1011	30	6	2011	1011	0
233	31	3	2009	12	878	30	9	2011	878	0
234	31	3	2009	12	826	31	12	2011	826	0
235	31	3	2009	12	13345				0	0
236	30	6	2009	12	1393	30	6	2009	1393	0
237	30	6	2009	12	2366	30	9	2009	2366	0
238	30	6	2009	12	2027	31	12	2009	2027	0
239	30	6	2009	12	1920	31	3	2010	1920	0
240	30	6	2009	12	1847	30	6	2010	1847	0
241	30	6	2009	12	1374	30	9	2010	1374	0
242	30	6	2009	12	1501	31	12	2010	1501	0
243	30	6	2009	12	1279	31	3	2011	1279	0
244	30	6	2009	12	1129	30	6	2011	1129	0
245	30	6	2009	12	1078	30	9	2011	1078	0
246	30	6	2009	12	968	31	12	2011	968	0
247	30	6	2009	12	13440				0	0
248	30	9	2009	12	1471	30	9	2009	1471	0
249	30	9	2009	12	3437	31	12	2009	3437	0
250	30	9	2009	12	2904	31	3	2010	2904	0
251	30	9	2009	12	2772	30	6	2010	2772	0
252	30	9	2009	12	2232	30	9	2010	2232	0
253	30	9	2009	12	2048	31	12	2010	2048	0
254	30	9	2009	12	1891	31	3	2011	1891	0
255	30	9	2009	12	1718	30	6	2011	1718	0
256	30	9	2009	12	1412	30	9	2011	1412	0
257	30	9	2009	12	1313	31	12	2011	1313	0
258	30	9	2009	12	14433				0	0
259	31	12	2009	12	1387	31	12	2009	1387	0
260	31	12	2009	12	5982	31	3	2010	5982	0
261	31	12	2009	12	4213	30	6	2010	4213	0
262	31	12	2009	12	3626	30	9	2010	3626	0
263	31	12	2009	12	3464	31	12	2010	3464	0
264	31	12	2009	12	3542	31	3	2011	3542	0
265	31	12	2009	12	2767	30	6	2011	2767	0
266	31	12	2009	12	2380	30	9	2011	2380	0
267	31	12	2009	12	2094	31	12	2011	2094	0
268	31	12	2009	12	19742				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-9 Temerrütteki İhtiyaç Kredileri Tahsilatı (2010)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:						DÖNEM: 12/2011				
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-										
DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
269	31	3	2010	12	3573	31	3	2010	3573	0
270	31	3	2010	12	4317	30	6	2010	4317	0
271	31	3	2010	12	2820	30	9	2010	2820	0
272	31	3	2010	12	2733	31	12	2010	2733	0
273	31	3	2010	12	2630	31	3	2011	2630	0
274	31	3	2010	12	2263	30	6	2011	2263	0
275	31	3	2010	12	1755	30	9	2011	1755	0
276	31	3	2010	12	1413	31	12	2011	1413	0
277	31	3	2010	12	12769				0	0
278	30	6	2010	12	1703	30	6	2010	1703	0
279	30	6	2010	12	3647	30	9	2010	3647	0
280	30	6	2010	12	3418	31	12	2010	3418	0
281	30	6	2010	12	2905	31	3	2011	2905	0
282	30	6	2010	12	2390	30	6	2011	2390	0
283	30	6	2010	12	1972	30	9	2011	1972	0
284	30	6	2010	12	1663	31	12	2011	1663	0
285	30	6	2010	12	15286				0	0
286	30	9	2010	12	1432	30	9	2010	1432	0
287	30	9	2010	12	3097	31	12	2010	3097	0
288	30	9	2010	12	2619	31	3	2011	2619	0
289	30	9	2010	12	2329	30	6	2011	2329	0
290	30	9	2010	12	1885	30	9	2011	1885	0
291	30	9	2010	12	1705	31	12	2011	1705	0
292	30	9	2010	12	13461				0	0
293	31	12	2010	12	1325	31	12	2010	1325	0
294	31	12	2010	12	2680	31	3	2011	2680	0
295	31	12	2010	12	2396	30	6	2011	2396	0
296	31	12	2010	12	1626	30	9	2011	1626	0
297	31	12	2010	12	1599	31	12	2011	1599	0
298	31	12	2010	12	12867				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-10 Temerrütteki Kredi Kartı Tahsilatı (2008)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:										DÖNEM: 12/2011
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ- DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
313	31	12	2008	13	22391	31	12	2008	22391	0
314	31	12	2008	13	5276	31	3	2009	5276	0
315	31	12	2008	13	3041	30	6	2009	3041	0
316	31	12	2008	13	1748	30	9	2009	1748	0
317	31	12	2008	13	1522	31	12	2009	1522	0
318	31	12	2008	13	1272	31	3	2010	1272	0
319	31	12	2008	13	1136	30	6	2010	1136	0
320	31	12	2008	13	854	30	9	2010	854	0
321	31	12	2008	13	718	31	12	2010	718	0
322	31	12	2008	13	614	31	3	2011	614	0
323	31	12	2008	13	732	30	6	2011	732	0
324	31	12	2008	13	468	30	9	2011	468	0
325	31	12	2008	13	447	31	12	2011	447	0
326	31	12	2008	13	7958				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-11 Temerrütteki Kredi Kartı Tahsilatı (2009)**BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ****BANKA ADI:****BANKA KODU:****DÖNEM: 12/2011****FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-****DÖNEMLER İTİBARIYLA****FORM KODU: YA101US****PARA BİRİMİ: BİN TL**

Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
327	31	3	2009	13	3977	31	3	2009	3977	0
328	31	3	2009	13	3695	30	6	2009	3695	0
329	31	3	2009	13	1764	30	9	2009	1764	0
330	31	3	2009	13	1409	31	12	2009	1409	0
331	31	3	2009	13	662	31	3	2010	662	0
332	31	3	2009	13	648	30	6	2010	648	0
333	31	3	2009	13	660	30	9	2010	660	0
334	31	3	2009	13	652	31	12	2010	652	0
335	31	3	2009	13	489	31	3	2011	489	0
336	31	3	2009	13	452	30	6	2011	452	0
337	31	3	2009	13	314	30	9	2011	314	0
338	31	3	2009	13	362	31	12	2011	362	0
339	31	3	2009	13	6282				0	0
340	30	6	2009	13	2794	30	6	2009	2794	0
341	30	6	2009	13	2581	30	9	2009	2581	0
342	30	6	2009	13	2007	31	12	2009	2007	0
343	30	6	2009	13	1590	31	3	2010	1590	0
344	30	6	2009	13	1295	30	6	2010	1295	0
345	30	6	2009	13	929	30	9	2010	929	0
346	30	6	2009	13	782	31	12	2010	782	0
347	30	6	2009	13	604	31	3	2011	604	0
348	30	6	2009	13	547	30	6	2011	547	0
349	30	6	2009	13	424	30	9	2011	424	0
350	30	6	2009	13	433	31	12	2011	433	0
351	30	6	2009	13	6607				0	0
352	30	9	2009	13	3033	30	9	2009	3033	0
353	30	9	2009	13	4119	31	12	2009	4119	0
354	30	9	2009	13	2703	31	3	2010	2703	0
355	30	9	2009	13	2090	30	6	2010	2090	0
356	30	9	2009	13	1423	30	9	2010	1423	0
357	30	9	2009	13	1130	31	12	2010	1130	0
358	30	9	2009	13	938	31	3	2011	938	0
359	30	9	2009	13	774	30	6	2011	774	0
360	30	9	2009	13	542	30	9	2011	542	0
361	30	9	2009	13	528	31	12	2011	528	0
362	30	9	2009	13	7437				0	0
363	31	12	2009	13	512	31	12	2009	512	0
364	31	12	2009	13	1627	31	3	2010	1627	0
365	31	12	2009	13	992	30	6	2010	992	0
366	31	12	2009	13	798	30	9	2010	798	0
367	31	12	2009	13	625	31	12	2010	625	0
368	31	12	2009	13	540	31	3	2011	540	0
369	31	12	2009	13	442	30	6	2011	442	0
370	31	12	2009	13	312	30	9	2011	312	0
371	31	12	2009	13	270	31	12	2011	270	0
372	31	12	2009	13	4317				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-12 Temerrütteki Kredi Kartı Tahsilatı (2010)**BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ****BANKA ADI:****BANKA KODU:****DÖNEM: 12/2011****FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-
DÖNEMLER İTİBARIYLA****FORM KODU: YA101US****PARA BİRİMİ: BİN TL**

Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
373	31	3	2010	13	2424	31	3	2010	2424	0
374	31	3	2010	13	2618	30	6	2010	2618	0
375	31	3	2010	13	1558	30	9	2010	1558	0
376	31	3	2010	13	1367	31	12	2010	1367	0
377	31	3	2010	13	1134	31	3	2011	1134	0
378	31	3	2010	13	905	30	6	2011	905	0
379	31	3	2010	13	675	30	9	2011	675	0
380	31	3	2010	13	579	31	12	2011	579	0
381	31	3	2010	13	7267				0	0
382	30	6	2010	13	2638	30	6	2010	2638	0
383	30	6	2010	13	4083	30	9	2010	4083	0
384	30	6	2010	13	2960	31	12	2010	2960	0
385	30	6	2010	13	2417	31	3	2011	2417	0
386	30	6	2010	13	1876	30	6	2011	1876	0
387	30	6	2010	13	1286	30	9	2011	1286	0
388	30	6	2010	13	1004	31	12	2011	1004	0
389	30	6	2010	13	9587				0	0
390	30	9	2010	13	3146	30	9	2010	3146	0
391	30	9	2010	13	3777	31	12	2010	3777	0
392	30	9	2010	13	2616	31	3	2011	2616	0
393	30	9	2010	13	2055	30	6	2011	2055	0
394	30	9	2010	13	1332	30	9	2011	1332	0
395	30	9	2010	13	974	31	12	2011	974	0
396	30	9	2010	13	9031				0	0
397	31	12	2010	13	2048	31	12	2010	2048	0
398	31	12	2010	13	2786	31	3	2011	2786	0
399	31	12	2010	13	1858	30	6	2011	1858	0
400	31	12	2010	13	1328	30	9	2011	1328	0
401	31	12	2010	13	1061	31	12	2011	1061	0
402	31	12	2010	13	8149				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-13 Temerrütteki Kredili Mevduat Hesabı Tahsilatı (2008)**BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ****BANKA ADI:****BANKA KODU:****DÖNEM: 12/2011****FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-
DÖNEMLER İTİBARIYLA****FORM KODU: YA101US****PARA BİRİMİ: BİN TL**

Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
417	31	12	2008	191	4474	31	12	2008	4474	0
418	31	12	2008	191	1309	31	3	2009	1309	0
419	31	12	2008	191	1023	30	6	2009	1023	0
420	31	12	2008	191	783	30	9	2009	783	0
421	31	12	2008	191	642	31	12	2009	642	0
422	31	12	2008	191	513	31	3	2010	513	0
423	31	12	2008	191	480	30	6	2010	480	0
424	31	12	2008	191	426	30	9	2010	426	0
425	31	12	2008	191	368	31	12	2010	368	0
426	31	12	2008	191	247	31	3	2011	247	0
427	31	12	2008	191	372	30	6	2011	372	0
428	31	12	2008	191	199	30	9	2011	199	0
429	31	12	2008	191	202	31	12	2011	202	0
430	31	12	2008	191	4009				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-14 Temerrütteki Kredili Mevduat Hesabı Tahsilatı (2009)**BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ****BANKA ADI:****BANKA KODU:****DÖNEM: 12/2011****FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-
DÖNEMLER İTİBARI İLE****FORM KODU: YA101US****PARA BİRİMİ: BİN TL**

Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
431	31	3	2009	191	1486	31	3	2009	1486	0
432	31	3	2009	191	2128	30	6	2009	2128	0
433	31	3	2009	191	1293	30	9	2009	1293	0
434	31	3	2009	191	1159	31	12	2009	1159	0
435	31	3	2009	191	451	31	3	2010	451	0
436	31	3	2009	191	484	30	6	2010	484	0
437	31	3	2009	191	567	30	9	2010	567	0
438	31	3	2009	191	529	31	12	2010	529	0
439	31	3	2009	191	450	31	3	2011	450	0
440	31	3	2009	191	453	30	6	2011	453	0
441	31	3	2009	191	401	30	9	2011	401	0
442	31	3	2009	191	366	31	12	2011	366	0
443	31	3	2009	191	4274				0	0
444	30	6	2009	191	502	30	6	2009	502	0
445	30	6	2009	191	913	30	9	2009	913	0
446	30	6	2009	191	767	31	12	2009	767	0
447	30	6	2009	191	590	31	3	2010	590	0
448	30	6	2009	191	456	30	6	2010	456	0
449	30	6	2009	191	321	30	9	2010	321	0
450	30	6	2009	191	301	31	12	2010	301	0
451	30	6	2009	191	230	31	3	2011	230	0
452	30	6	2009	191	207	30	6	2011	207	0
453	30	6	2009	191	167	30	9	2011	167	0
454	30	6	2009	191	222	31	12	2011	222	0
455	30	6	2009	191	2166				0	0
456	30	9	2009	191	1024	30	9	2009	1024	0
457	30	9	2009	191	1646	31	12	2009	1646	0
458	30	9	2009	191	1184	31	3	2010	1184	0
459	30	9	2009	191	1010	30	6	2010	1010	0
460	30	9	2009	191	714	30	9	2010	714	0
461	30	9	2009	191	579	31	12	2010	579	0
462	30	9	2009	191	494	31	3	2011	494	0
463	30	9	2009	191	440	30	6	2011	440	0
464	30	9	2009	191	320	30	9	2011	320	0
465	30	9	2009	191	360	31	12	2011	360	0
466	30	9	2009	191	2900				0	0
467	31	12	2009	191	345	31	12	2009	345	0
468	31	12	2009	191	2500	31	3	2010	2500	0
469	31	12	2009	191	1589	30	6	2010	1589	0
470	31	12	2009	191	1120	30	9	2010	1120	0
471	31	12	2009	191	910	31	12	2010	910	0
472	31	12	2009	191	772	31	3	2011	772	0
473	31	12	2009	191	652	30	6	2011	652	0
474	31	12	2009	191	483	30	9	2011	483	0
475	31	12	2009	191	439	31	12	2011	439	0
476	31	12	2009	191	4270				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-15 Temerrütteki Kredili Mevduat Hesabı Tahsilatı (2010)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI: BANKA KODU: FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ- DÖNEMLER İTİBARIYLA FORM KODU: YA101US PARA BİRİMİ: BİN TL										DÖNEM: 12/2011
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
477	31	3	2010	191	1843	31	3	2010	1843	0
478	31	3	2010	191	2061	30	6	2010	2061	0
479	31	3	2010	191	981	30	9	2010	981	0
480	31	3	2010	191	828	31	12	2010	828	0
481	31	3	2010	191	666	31	3	2011	666	0
482	31	3	2010	191	530	30	6	2011	530	0
483	31	3	2010	191	354	30	9	2011	354	0
484	31	3	2010	191	251	31	12	2011	251	0
485	31	3	2010	191	2607				0	0
486	30	6	2010	191	1033	30	6	2010	1033	0
487	30	6	2010	191	2333	30	9	2010	2333	0
488	30	6	2010	191	1558	31	12	2010	1558	0
489	30	6	2010	191	1244	31	3	2011	1244	0
490	30	6	2010	191	1015	30	6	2011	1015	0
491	30	6	2010	191	705	30	9	2011	705	0
492	30	6	2010	191	526	31	12	2011	526	0
493	30	6	2010	191	4613				0	0
494	30	9	2010	191	1341	30	9	2010	1341	0
495	30	9	2010	191	1797	31	12	2010	1797	0
496	30	9	2010	191	1161	31	3	2011	1161	0
497	30	9	2010	191	866	30	6	2011	866	0
498	30	9	2010	191	608	30	9	2011	608	0
499	30	9	2010	191	430	31	12	2011	430	0
500	30	9	2010	191	3081				0	0
501	31	12	2010	191	691	31	12	2010	691	0
502	31	12	2010	191	1517	31	3	2011	1517	0
503	31	12	2010	191	967	30	6	2011	967	0
504	31	12	2010	191	651	30	9	2011	651	0
505	31	12	2010	191	489	31	12	2011	489	0
506	31	12	2010	191	2953				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-16 Temerrütteki Diğer Kredi Ürünleri Tahsilatı (2008)

BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ										
BANKA ADI:										DÖNEM: 12/2011
BANKA KODU:										
FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-										
DÖNEMLER İTİBARIYLA										
FORM KODU: YA101US										
PARA BİRİMİ: BİN TL										
Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
521	31	12	2008	192	44	31	12	2008	44	0
522	31	12	2008	192	35	31	3	2009	35	0
523	31	12	2008	192	256	30	6	2009	256	0
524	31	12	2008	192	40	30	9	2009	40	0
525	31	12	2008	192	409	31	12	2009	409	0
526	31	12	2008	192	83	31	3	2010	83	0
527	31	12	2008	192	147	30	6	2010	147	0
528	31	12	2008	192	84	30	9	2010	84	0
529	31	12	2008	192	27	31	12	2010	27	0
530	31	12	2008	192	20	31	3	2011	20	0
531	31	12	2008	192	138	30	6	2011	138	0
532	31	12	2008	192	25	30	9	2011	25	0
533	31	12	2008	192	23	31	12	2011	23	0
534	31	12	2008	192	1582				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-17 Temerrütteki Diğer Kredi Ürünleri Tahsilatı (2009)**BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ**

BANKA ADI:

BANKA KODU:

DÖNEM: 12/2011

FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-
DÖNEMLER İTİBARIYLA

FORM KODU: YA101US

PARA BİRİMİ: BİN TL

Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
535	31	3	2009	192	4	31	3	2009	4	0
536	31	3	2009	192	11	30	6	2009	11	0
537	31	3	2009	192	78	30	9	2009	78	0
538	31	3	2009	192	43	31	12	2009	43	0
539	31	3	2009	192	11	31	3	2010	11	0
540	31	3	2009	192	13	30	6	2010	13	0
541	31	3	2009	192	18	30	9	2010	18	0
542	31	3	2009	192	55	31	12	2010	55	0
543	31	3	2009	192	14	31	3	2011	14	0
544	31	3	2009	192	8	30	6	2011	8	0
545	31	3	2009	192	4	30	9	2011	4	0
546	31	3	2009	192	16	31	12	2011	16	0
547	31	3	2009	192	256				0	0
548	30	6	2009	192	5	30	6	2009	5	0
549	30	6	2009	192	3	30	9	2009	3	0
550	30	6	2009	192	7	31	12	2009	7	0
551	30	6	2009	192	12	31	3	2010	12	0
552	30	6	2009	192	10	30	6	2010	10	0
553	30	6	2009	192	12	30	9	2010	12	0
554	30	6	2009	192	56	31	12	2010	56	0
555	30	6	2009	192	7	31	3	2011	7	0
556	30	6	2009	192	12	30	6	2011	12	0
557	30	6	2009	192	9	30	9	2011	9	0
558	30	6	2009	192	17	31	12	2011	17	0
559	30	6	2009	192	588				0	0
560	30	9	2009	192	1	30	9	2009	1	0
561	30	9	2009	192	17	31	12	2009	17	0
562	30	9	2009	192	10	31	3	2010	10	0
563	30	9	2009	192	14	30	6	2010	14	0
564	30	9	2009	192	60	30	9	2010	60	0
565	30	9	2009	192	26	31	12	2010	26	0
566	30	9	2009	192	17	31	3	2011	17	0
567	30	9	2009	192	17	30	6	2011	17	0
568	30	9	2009	192	9	30	9	2011	9	0
569	30	9	2009	192	43	31	12	2011	43	0
570	30	9	2009	192	710				0	0
571	31	12	2009	192	3	31	12	2009	3	0
572	31	12	2009	192	6	31	3	2010	6	0
573	31	12	2009	192	18	30	6	2010	18	0
574	31	12	2009	192	22	30	9	2010	22	0
575	31	12	2009	192	37	31	12	2010	37	0
576	31	12	2009	192	30	31	3	2011	30	0
577	31	12	2009	192	65	30	6	2011	65	0
578	31	12	2009	192	45	30	9	2011	45	0
579	31	12	2009	192	36	31	12	2011	36	0
580	31	12	2009	192	973				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

Ek-18 Temerrütteki Diğer Kredi Ürünleri Tahsilatı (2010)**BANKALAR GÖZETİM SİSTEMİ****BANKA ADI:****BANKA KODU:****DÖNEM: 12/2011****FORM ADI: YAŞLANDIRMA ANALİZİ-
DÖNEMLER İTİBARIYLA****FORM KODU: YA101US****PARA BİRİMİ: BİN TL**

Sıra No	Temerrüde Düşme Dönemi			Kredi Türü	Temerrüde Düşen Tutar	Tahsilat Dönemi			Tahsilat Tutarı	Aktiften Silinen Tutar
	GÜN	AY	YIL			GÜN	AY	YIL		
581	31	3	2010	192	9	31	3	2010	9	0
582	31	3	2010	192	36	30	6	2010	36	0
583	31	3	2010	192	115	30	9	2010	115	0
584	31	3	2010	192	62	31	12	2010	62	0
585	31	3	2010	192	60	31	3	2011	60	0
586	31	3	2010	192	54	30	6	2011	54	0
587	31	3	2010	192	24	30	9	2011	24	0
588	31	3	2010	192	34	31	12	2011	34	0
589	31	3	2010	192	889				0	0
590	30	6	2010	192	193	30	6	2010	193	0
591	30	6	2010	192	322	30	9	2010	322	0
592	30	6	2010	192	267	31	12	2010	267	0
593	30	6	2010	192	153	31	3	2011	153	0
594	30	6	2010	192	111	30	6	2011	111	0
595	30	6	2010	192	81	30	9	2011	81	0
596	30	6	2010	192	84	31	12	2011	84	0
597	30	6	2010	192	824				0	0
598	30	9	2010	192	196	30	9	2010	196	0
599	30	9	2010	192	117	31	12	2010	117	0
600	30	9	2010	192	67	31	3	2011	67	0
601	30	9	2010	192	66	30	6	2011	66	0
602	30	9	2010	192	30	30	9	2011	30	0
603	30	9	2010	192	44	31	12	2011	44	0
604	30	9	2010	192	595				0	0
605	31	12	2010	192	161	31	12	2010	161	0
606	31	12	2010	192	147	31	3	2011	147	0
607	31	12	2010	192	47	30	6	2011	47	0
608	31	12	2010	192	24	30	9	2011	24	0
609	31	12	2010	192	42	31	12	2011	42	0
610	31	12	2010	192	360				0	0

Kaynak: X Bankası Kredi Raporlama Müdürlüğü.

KAYNAKÇA

AKİPEK, Ş. (1999). “**Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi**”. Ankara.

ALTINTAŞ, M.A. (2012). “Kredi Kayıplarının Makroekonomik Değişkenlere Dayalı Olarak Tahmini ve Stres Testleri-Türk Bankacılık Sektörü İçin Ekonometrik Bir Yaklaşım”. **TBB**. Yayın No 281. İstanbul.

ATAÇOĞLU, H. (2006). “Kredi Riski Takibi, Sorunlu Krediler ve Erken Uyarı Sistemleri”. **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi**. İstanbul. 2006.

AYDIN, N. ve ŞAHİN, C. (2011). “Demografik Faktörlerin Tüketici Kredisi Kullananların Temerrüde Düşmeleri Üzerindeki Etkisi”. **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. ss. 49-58.

BELLİ, T. (2010). “Banka Yönetimi Ders Notları”. **İTİCÜ**. B.2. ss. 1-7

BDDK. (2011). “Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler”. **BDDK Yıllık Bülten**. Aralık 2011. Sayı 6.

BDDK. (2012). “Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Eylül 2012”. 8 Kasım 2012. Sayı. 2012/4.

ÇAVUŞ, M.F. (2006). “Bireysel Finansmanın Temininde Kredi Kartları: Türkiye’de Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma”. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. S.15 . ss.173-187.

ÇELİK, N. MURAT, G. (2007). “Müşterilerin İpotekli Konut Kredisi Taleplerini Nicel Değerlendirme Modeli Önerisi”. **Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi**. Y.1. S.2. ss.31-47.

DALĞAR, H. ve diğerleri. (2011). “Gelecekteki Anlık Sonuçları Önemseme, Kişilik Özelliğinin Kredi Kullanma Tercihleri İle İlişkisine Yönelik Bir Araştırma”. **ZKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Cilt.7 S.13. ss.315-325.

DELİKANLI, U. (2005). “Türk Bankacılık Sektöründe Kapasite Analizi (1981-2000) ve Avrupa Birliği İle Mukayesesi”. **BDDK**. Ankara.

DEMİR, A. (2006). “Banka Müşteri İlişkileri Açısından Kredi Maliyetlerinin Belirlenmesi”. **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. İstanbul**.

İBİCİOĞLU, M. Ve KARAN, M.B. (2009). “Türkiye’de Faiz Oranlarının Tüketici kredileri Üzerindeki Etkisi”. **BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi**. Cilt.3. ss. 11-30

İNCE, H. AKTAN, B. (2010). “Kredi Kartı Taleplerinin Değerlendirilmesinde Grup ve Bireysel Kredi Puanlama Modellerinin Karşılaştırmalı Bir Analizi”. **Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi**. Y. 4. S. 1. ss.75-90.

KAYA, R. (2008). “Bankaların Kredi Dönüşlerinin Erken Uyarı Modeli İle İncelenmesi”. **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek lisans Tezi. İstanbul**.

KILIÇ, L. (2006). “Bankacılık Uygulamaları”. **Anadolu Üniversitesi Uzaktan Öğretim Tasarım Birimi**. Eskişehir.

KÜÇÜKSU, A. (2008). “Türkiye’de Reel Sektörün Dış Borçlarından Kaynaklanan Kur Riskinin, Bankacılık Sektörü Üzerindeki Dolaylı Kredi Etkisi”. **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul**.

KOÇ, K. (2010). “Bireysel Bankacılık Sektöründe İhtiyaç Kredisi ve Banka Müşterilerinin İhtiyaç Kredisi Kullanma Davranışları Üzerine Ankara Ölçeğinde Bir Araştırma”. **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**. Ankara.

KOYUNCU, C. Ve SAKA, B. (2011). “Takipteki Kredilerin Özel Sektöre Verilen Krediler ve Yatırımlar Üzerindeki Etkisi”. **DPÜ Sosyal Bilimler Dergisi**. S.31. (Aralık 2011). ss.113-124

MİRZA, A. (2006). ” Kredi Riski Yönetiminde Erken Uyarı Sistemleri ve Sorunlu Kredilerin İzlenmesi”. **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**. İzmir.

ORTAÇ, H. (2010). “ Batı Anadolu’da Büyük Bir Toprak Sahibi Laventen: Baltacı Manolaki”. **Tarih İncelemeleri Dergisi**. C.25.S.1.ss.319-336

OY, O. GÜNGÜLER, G. (2008). “**Türk Hukuk Mevzuatına Göre Kredi ve Kredi Teminatları**”. İstanbul: Beta Basım-Yayım.

PELLUMBİ, S. (2006). “Banka Kredi Hukukunda Teminatlar”. **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul.

SENSEVEN, M.T. (2010) “Bireysel Bankacılık Hizmetlerinin Türk Bankalarındaki Karlılıklarındaki Etkisi Örnek Uygulama”. **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**.

SHAH, S.A. (2010). “Türk Bankacılık Sektöründe Banka Kredilerinin Kullandırılmasında Teminat Belirleme Yöntemleri”. **Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü**. İstanbul.

TAŞKIN, F.D. (2011). “Türkiye’de Ticari Bankaların Performansını Etkileyen Faktörler”. **Ege Akademik Bakış**. C.11. S.2. ss. 289-298. Nisan 2011.

TBB. (2012). “**Bankalarımız 2011**”. Yayın no. 284.

TEKİRDAĞ, A. (2009). “Türkiye’de Bireysel Kredi Arzı ve Risk Analizi”. **TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü. Uzmanlık Tezi**. Ankara.

TUNAY, K.B. (2012). “Banka Kredi Portföyünün Yönetiminde Ödememe Riski Analizi: Kalman Filtresine Dayanan Alternatif Bir Yöntem Önerisi”. **Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi**. Y.3. S.6. ss. 55-63

TUTCUOĞLU, R.S. (2010). “Dünyada ve Türkiye’de Bireysel Bankacılığın Gelişimi Nedenleri Ve Bankacılık Sektörü Açısından Oluşturduğu Riskler”. **İTİCÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul.

VAKIFBANK. “**Bireysel Bankacılık Ürün Kataloğu**”. 2012.

YAĞCILAR, G.G. (2007). “Türk Bankacılık Sektörünün Rekabet Yapısının Analizi”. **BDDK**.

YÜKSELTÜRK, O.F. (2010). “Kredi Piyasasında Arz ve Talep Dengesizlikleri: Türkiye İçin Uygulamalı Bir Çalışma”. **TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi**. Akara.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu.

<http://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/472/Bankacilik-Kanunu.pdf>